

Splitsing van de Raad van State en opheffing van de Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor het bedrijfsleven (Wet splitsing RvS en opheffing CRvB en CBb)

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

1. Aanleiding en uitgangspunten

Dit wetsvoorstel strekt tot een verdere functionele scheiding van taken binnen de Raad van State alsmede de opheffing van de Centrale Raad van Beroep (hierna: CRvB) en het College van Beroep voor het bedrijfsleven (hierna: CBb) en de daarmee gepaard gaande hervorkavelingen van rechtsmacht.

Zoals het kabinet bij brief van 26 juni 2014 aan de Tweede en Eerste Kamer heeft uiteengezet,¹ wordt met het wetsvoorstel uitvoering gegeven aan het regeerakkoord. Daarin is het voornemen opgenomen de Raad van State te splitsen in een rechtsprekend deel en een adviserend deel en het rechtsprekende gedeelte samen te voegen met de CRvB en het CBb. Achtergrond van dit voornemen is de wens om uit het oogpunt van rechtseenheid en overzichtelijkheid van het stelsel van bestuursrechtspraak te komen tot een concentratie van de bestuursrechtspraak. Leidende gedachte daarbij is tevens dat het vertrouwen in de rechtspraak ermee is gediend dat onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak niet alleen in juridisch opzicht is gegarandeerd, maar dat dit ook op een zo eenvoudig en doorzichtig mogelijke wijze gebeurt. Tegelijkertijd heeft als uitgangspunt te gelden dat wijzigingen in de organisatie van de bestuursrechtspraak niet mogen leiden tot langere doorlooptijden en hogere kosten. Kortheidshalve zij in dit verband mede verwezen naar de beantwoording van de vragen die vanuit de Tweede en Eerste Kamer over de genoemde brief van 26 juni 2014 zijn gesteld, welke de ondergetekenden op .. december 2014 aan de Tweede en Eerste Kamer hebben toegezonden.²

2. Functionele scheiding van taken binnen de Raad van State

Via de op 1 september 2010 in werking getreden Wet herstructurering Raad van State is binnen de Raad van State reeds een verregaande scheiding doorgevoerd tussen advisering en rechtspraak. Deze functies zijn sindsdien in twee afzonderlijke afdelingen ondergebracht. Voorts is de mogelijkheid om leden in beide afdelingen tegelijk te benoemen (zogenoemde dubbelbenoemingen) wettelijk beperkt tot maximaal tien. Daarmee staat buiten twijfel dat de rechtspraak door de Raad van State voldoet aan de eisen uit de jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens over onafhankelijke en onpartijdige rechtspraak. Desalniettemin is het, mede in het licht van de op 20 april 2010 door de Eerste Kamer aanvaarde moties-Engels c.s. (Kamerstuk 30 585, I) en Duthler c.s. (Kamerstuk 30 585, J) en mede gelet op het vertrouwen dat burgers moeten kunnen stellen in de rechtspraak bij de Raad van State, van belang dat een stap verder wordt gezet. Dit past eveneens in de grondgedachte van de op 22 november 2011 door de Tweede Kamer aanvaarde motie-Taverne c.s. (Kamerstuk 33 000 VII, nr. 54), te weten een volledige scheiding van adviserende en rechtsprekende taken. In dit wetsvoorstel worden daarom aanvullende maatregelen voorgesteld

¹ Kamerstukken II 2013/14, 29 279, nr. 200; Kamerstukken I 2013/14, 30 585, L.

² Kamerstukken II 2014/15, 29 279, nr. ... resp. Kamerstukken I 2014/15, 30 585, ...

met betrekking tot het functioneel scheiden van de adviserende en de rechtsprekende taken van de Raad van State.

In de eerste plaats stelt de regering voor om de mogelijkheid van dubbelbenoemingen volledig te beëindigen. De regering is van oordeel dat deze maatregel met onmiddellijke werking zou moeten worden ingevoerd.

In de tweede plaats wordt voorgesteld in de Wet op de Raad van State (Wet RvS) expliciet te bepalen dat de vice-president en de Raad van State niet treden in de procesrechtelijke behandeling van, de inhoudelijke beoordeling van en de beslissing in een concrete zaak of in categorieën van zaken. In de derde plaats wordt de regeling met betrekking tot het aanbevelingsrecht gewijzigd. De aanbeveling ter zake van de benoeming van leden van de grondwettelijke Raad van State dient, net als in de huidige wet, uit te gaan van de grondwettelijke Raad van State. Voor zover deze leden worden benoemd in de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) acht de regering het wenselijk dat deze aanbeveling voortaan geschiedt in overeenstemming met de voorzitter van de ABRvS. Ten aanzien van de staatsraden (die geen lid zijn van de grondwettelijke Raad van State, maar wel van een van beide afdelingen van de Raad) stelt de regering voor om het aanbevelingsrecht te leggen bij de afdeling waarvan de staatsraad deel zal gaan uitmaken.

In het verlengde hiervan wordt ook de regeling met betrekking tot het periodieke overleg met de Tweede Kamer over de vacatures in de Raad van State en de beide afdelingen gewijzigd.

In de vierde plaats wordt voorgesteld de regeling met betrekking tot de waarschuwing, het ontslag, de schorsing en het belasten met een andere taak bij ongeschiktheid wegens ziekte te wijzigen. De regering acht het wenselijk dat de voorzitter van de ABRvS hierbij een formele rol krijgt ten aanzien van de leden van de grondwettelijke Raad van State voor zover deze zijn benoemd in de ABRvS.

Verder acht de regering het wenselijk dat de bevoegdheid om staatsraden (die als gezegd geen lid zijn van de grondwettelijke Raad van State, maar wel van een van beide afdelingen van de Raad) te schorsen, te ontslaan of te belasten met een andere taak bij ongeschiktheid wegens ziekte, wordt overgeheveld naar de afdeling van de Raad van State waarvan de betreffende staatsraad deel uitmaakt, en dat de bevoegdheid om een staatsraad te waarschuwen, wordt overgeheveld naar de voorzitter van de afdeling van de Raad waarvan de betreffende staatsraad deel uitmaakt.

In de vijfde plaats zal – met ingang van de begroting voor 2016 – bij de begroting van de Raad van State een uitsplitsing worden gemaakt van de kosten voor wetgevingsadvisering en de kosten voor bestuursrechtspraak.

Tot slot zal in de presentatie naar het publiek de scheiding tussen wetgevingsadvisering en bestuursrechtspraak zichtbaar zijn. In dit kader kan bijvoorbeeld worden gedacht aan het verduidelijken van de informatie over de Raad van State die via overheidswebsites (zoals www.rijksoverheid.nl) beschikbaar wordt gesteld. Ook is goed denkbaar dat hieraan aandacht wordt besteed in andere communicatie-uitingen vanuit (de afdelingen van) de Raad van State en dat bij de gebouwen van de Raad van State tot uitdrukking wordt gebracht welke afdeling of afdelingen van de Raad daar is of zijn gehuisvest.

Deze laatste twee maatregelen vergen geen wetswijziging.

In dit wetsvoorstel wordt er dus niet voor gekozen om de rechtsprekende taak van de Raad van State elders onder te brengen, zoals werd bepleit in de eerdergenoemde motie-Taverne c.s. Het weghalen van de betrouwbare, kwalitatief uitstekende en efficiënte rechtspraak van de ABRvS zou aanzienlijk hogere kosten voor burgers, bestuursorganen, advocaten en andere betrokkenen met zich mee brengen en acht de regering niet verantwoord. De principiële stellingname dat wetgevingsadviserende en rechtsprekende taken niet in één orgaan ondergebracht behoren te zijn en de daaraan onder meer door de Raad voor de rechtspraak verbonden gevolgtrekking dat de rechtspraak in bestuursrechtelijke zaken behoort te zijn opgedragen aan de gewone rechterlijke macht (in de zin van de Grondwet), wordt door de regering niet onderschreven. Artikel 112, tweede lid, van de Grondwet biedt uitdrukkelijk de mogelijkheid om bestuursrechtspraak op te dragen aan

gerechten die niet tot de rechterlijke macht behoren. Voorts kan op grond van artikel 73, derde lid, van de Grondwet uitdrukkelijk aan (een afdeling van) de Raad van State de uitspraak in geschillen van bestuur worden opgedragen.

3. Opheffing van de CRvB en het CBb

Over de meest wenselijke inrichting van de bestuursrechtspraak in hoogste instantie bestaat al geruime tijd discussie. Varianten en overwegingen zijn destijds uitvoerig beschreven in de discussienota “Keuzen voor de bestuursrechtspraak”.³ De nota bevatte een genuanceerd afwegingskader met inhoudelijke argumenten voor en tegen verschillende opties, die variëren van (gedeeltelijke) samenvoeging van de ABRvS, de CRvB en het CBb tot verdergaande integratie in de gewone rechterlijke macht. Deze nota geldt nog steeds als een zorgvuldige en uitgebreide beschrijving van de inhoudelijke en juridisch-technische bestuursrechtelijke aandachtspunten. Voor inzicht in en een overzicht van de complexe problematiek zij kortheidshalve naar deze nota verwezen.

Achtereenvolgende kabinetten hebben zich steeds - meer of minder uitdrukkelijk - uitgesproken tegen verdergaande integratie van de bestuursrechtspraak in de gewone rechterlijke macht. Nog steeds overtreffen naar het oordeel van de regering de nadelen van een algehele integratie de voordelen. Dit zou een ingrijpende en kostbare reorganisatie betreffen met grote risico's voor met name de doorlooptijden in bestuursrechtelijke zaken. Anderzijds is het gelet op de overzichtelijkheid van het stelsel en het belang van de rechtseenheid (zie daarover nader paragraaf 4) wel van belang nu op dat punt stappen te zetten, echter binnen kaders die verantwoord zijn.

De in paragraaf 1 genoemde uitgangspunten tegen elkaar afwegend, stelt de regering daarom voor om de rechtsmacht in de geschillen die thans in hoogste aanleg tot de rechtsmacht behoren van de CRvB onder te brengen bij de gewone rechterlijke macht en om de rechtsmacht in de geschillen die thans tot de competentie behoren van het CBb over te laten gaan naar de ABRvS. Hiermee wordt de positie van de ABRvS als algemene hoogste bestuursrechter bestendigd.

De onderbrenging van CRvB-geschillen in de gewone rechterlijke macht krijgt in dit wetsvoorstel vorm door de toedeling van rechtsmacht aan de vier gerechtshoven en het openstellen van beroep in cassatie bij de Hoge Raad. Met de herziening van de gerechtelijke kaart, waarbij de positie van de gerechtshoven is versterkt door onder meer uitbreiding van de mogelijkheden voor specialisatie in een robuust stelsel waarin in beginsel alle gerechtshoven de meest voorkomende terreinen van rechtspraak behartigen, is een goede basis gelegd om op een verantwoorde wijze de CRvB-rechtspraak naar de gerechtshoven te kunnen overhevelen. Bij deze rechtsmachttoedeling worden de reguliere regels van de relatieve competentie gevolgd zoals deze ook gelden voor de belastingrechtspraak.

De geschillen die thans in hoogste aanleg tot de rechtsmacht behoren van de CRvB betreffen veelal tweepartijengeschillen over materiële aanspraken van individuele belanghebbenden en vertonen naar aard en inhoud meer verwantschap met fiscale geschillen, waarover in hoger beroep de gerechtshoven oordelen en waarbij de Hoge Raad de rol van cassatierechter vervult. De geschillen die thans tot de competentie behoren van het CBb vertonen meer verwantschap met het domein van de ABRvS, dat ook wel pleegt te worden aangeduid als het “ordenende” bestuursrecht.

Vanzelfsprekend zijn er altijd zaken waarin dit onderscheid niet of niet volledig opgaat, maar dat is inherent aan elk onderscheid. Voor het maken van een onderscheid als zodanig zijn goede redenen. Het voorgestelde onderscheid is ook niet nieuw. In dit verband kan worden gewezen op de

³ Toegezonden aan de Tweede Kamer bij brief van de Minister van Justitie van 18 mei 2001 (Kamerstukken II 2000/01, 26 352, nr. 47).

bevoegdheidsverdeling bij schadeverzoeken ter zake van onrechtmatig bestuurshandelen, zoals deze nog slechts kort geleden tot stand is gebracht via de op 1 juli 2013 in werking getreden verzoekschriftprocedure in titel 8.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), waarin hetzelfde onderscheid is gemaakt. Voor de rechterlijke bevoegdheid in schadezaken maakt artikel 8:89 Awb een onderscheid tussen schade die wordt veroorzaakt door een besluit waarover de CRvB of de Hoge Raad in enige of hoogste aanleg oordeelt en schade die wordt veroorzaakt door een besluit waarover een andere bestuursrechter (d.w.z. de ABRvS of het CBb) in enige of hoogste aanleg oordeelt. Ook voor dat onderscheid was de motivering dat het eerstgenoemde terrein (dat in grote trekken omvat het belastingrecht, het socialezekerheidsrecht en het recht inzake studiefinanciering en het ambtenarenrecht⁴) wordt gekenmerkt doordat er in de regel sprake is van tweepartijenverhoudingen, waarbij de besluiten doorgaans zijn gericht tot één bepaalde burger (de geadresseerde), die dan ook slechts gevolgen hebben voor deze geadresseerde.

De overige terreinen, dus die van de ABRvS en het CBb, betreffen besluiten die vaak niet alleen de belangen van de aanvrager van een besluit, maar ook die van derden raken, zo is toen al gesteld.⁵ Het gaat bovendien om besluiten met grote economische belangen en zaken met een grote mate van beslissingsruimte voor de overheid. Bovendien sluit de overheveling van de CBb-geschillen naar de ABRvS aan bij rechtsmacht die de ABRvS reeds thans heeft op het terrein van economische ordening (Mediawet, Wet toelating zorginstellingen, staatssteun, aanbestedingen en vrij verkeer van goederen en diensten). Net als bij het CBb maakt bovendien de toepassing van het Europese recht een belangrijk onderdeel uit van de werkzaamheden van de ABRvS. Het kabinet wijst in dit verband op onderzoek⁶ waaruit naar voren komt dat een duidelijke, goed gemotiveerde uitspraak door een rechter die blijk geeft van kennis van zaken, door de “gebruikers” het allerbelangrijkst wordt gevonden. De voordelen van goed in de materie ingevoerde rechters zoals die uit het onderzoek naar voren komen, blijven in de visie van het kabinet behouden en worden door de schaalvoordelen die onderbrenging bij de ABRvS biedt, zelfs beter gewaarborgd in de situatie waarin de rechtsmacht wordt uitgeoefend door de ABRvS. Ook thans is de inrichting en vacatureervulling binnen de ABRvS immers sterk gericht op enkele grote specialismen binnen het bestuursrecht, met name het vreemdelingenrecht en het ruimtelijke-ordeningsrecht (waarvoor ook specifieke kamers zijn ingericht). Voorts is juist vanwege haar rol als algemene bestuursrechter de ABRvS bij uitstek geëquipeerd om voor uiteenlopende deelterreinen van het bestuursrecht te fungeren als hoogste bestuursrechter.

Als een van de grootste knelpunten kwamen uit genoemd onderzoek naar voren de als te lang beoordeelde doorlooptijden. Dit was en is ook bij het CBb een duidelijk knelpunt. Onderbrenging van de “economische bestuursrechtspraak” bij de ABRvS kan dit knelpunt oplossen. De rechtspraak bij de ABRvS kenmerkt zich immers door relatief korte doorlooptijden.⁷ Juist in het economische bestuursrecht, waarin vaak grote maatschappelijke belangen op het spel staan (mededingingszaken, marktregulering op het terrein van telecommunicatie, energie en gezondheidszorg, voedselveiligheid en dierziektenbestrijding) is snelle rechtspraak onontbeerlijk.

⁴ Wat betreft het ambtenarenrecht dient te worden opgemerkt dat bij inwerkingtreding van het initiatiefvoorstel Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (32 550) veel ambtenarengeschillen zullen worden onttrokken aan de rechtsmacht van de bestuursrechter en onder de competentie van de burgerlijke rechter zullen komen te vallen. In het bestuursrecht blijven echter de zaken voor de groepen die ambtenaar blijven in klassieke zin: met name politieambtenaren, rechterlijke ambtenaren en militaire ambtenaren. De samenhang met het arbeidsrecht is een extra argument om het ambtenarenrecht onder te brengen bij de gewone rechterlijke macht.

⁵ Kamerstukken II 2010/11, 32 621, nr. 3, blz. 38 (memorie van toelichting bij het wetsvoorstel Wet nadeelcompensatie en schadevergoeding bij onrechtmatige besluiten).

⁶ A. Böcker e.a., Specialisatie loont?! Ervaringen van grote ondernemingen met specialistische rechtspraakvoorzieningen, Raad voor de Rechtspraak - Research Memoranda 1/2010, Den Haag: Sdu 2010.

⁷ Ter vergelijking: de gemiddelde doorlooptijd van zaken was in 2013 bij de ABRvS 26 weken en bij het CBb (evenals bij de CRvB) 68 weken.

Wat de overheveling van rechtsmacht van het CBb naar de ABRvS betreft, zij nog opgemerkt dat deze meer zal omvatten dan alleen bestuursrechtelijke zaken. Uiteraard vormt de bestuursrechterlijke rechtsmacht de hoofdmoot, maar het CBb verricht thans ook taken als tuchtrechter en enkele kleinere specifieke geschilbeslechtende taken. Ook deze taken kunnen overgaan naar de ABRvS. Hierop wordt in de artikelsgewijze toelichting nader ingegaan.

4. Rechtseenheid

De rechtseenheid binnen het bestuursrecht wordt door het wetsvoorstel in aanzienlijke mate bevorderd doordat er twee bestuursrechterlijke colleges worden opgeheven en doordat in grote trekken verwante rechtsgebieden onder de bevoegdheid van dezelfde hoogste bestuursrechter komen.

Als gezegd wordt de rechtseenheid in het sociale zekerheidsrecht en het ambtenarenrecht in het nieuwe stelsel gewaarborgd door de cassatiefunctie bij de Hoge Raad, op gelijke voet zoals deze thans bestaat in belastingzaken. Dit betekent een belangrijke uitbreiding van de cassatietaak van de Hoge Raad op het terrein van het bestuursrecht. Tot nu toe beperkte deze zich tot belastingzaken. Daar komen dus nu enkele belangrijke deelterreinen van het bestuursrecht bij. Dit heeft ook gevolgen voor de inrichting van het procesrecht met betrekking tot de behandeling van cassatieberoepen. Het procesrecht is nu nog specifiek geregeld in de Algemene wet inzake rijksbelastingen (Awr). De uitbreiding van de cassatietaak van de Hoge Raad op bestuursrechtelijk terrein betekent dat het procesrecht niet langer meer voor een deelterrein kan worden geregeld, maar algemene regeling behoeft. Daarin voorziet dit wetsvoorstel door toevoeging van een nieuwe titel aan hoofdstuk 8 van de Awb. Deze nieuwe titel 8.5a is grotendeels geënt op het procesrecht in de Awr dat thans specifiek is geregeld voor de behandeling van cassatieberoepen op fiscaal terrein. De daarvoor in aanmerking komende bepalingen worden dus overgeheveld van de Awr naar de Awb.

In de nieuwe situatie is de rechtseenheid tussen de Hoge Raad en de ABRvS uiteraard een belangrijk aandachtspunt. Het gaat hier zowel om rechtseenheid binnen het bestuursrecht (tussen enerzijds de Hoge Raad als cassatierechter in belastingzaken, socialezekerheidszaken en ambtenarenzaken en anderzijds de ABRvS als algemene hoogste bestuursrechter op alle andere terreinen) als om rechtseenheid tussen enerzijds de civiele en de strafrechtspraak Hoge Raad) en anderzijds de bestuursrechtspraak (ABRvS). Daarbij moet het belang van rechtseenheid echter niet worden verabsoluteerd. In het verleden is er wel op gewezen dat het bestaan van verschillende hoogste rechters als voordeel heeft dat er verschillende antwoorden op een rechtsvraag beproefd en met elkaar vergeleken kunnen worden, waarbij dan na enige tijd uit de jurisprudentie de beste oplossing naar voren kan komen, die dan meer algemeen aanvaard kan worden.⁸ Dit neemt niet weg dat waar nuttig en nodig rechtseenheidsvoorzieningen het recht meer voorspelbaar en beter hanteerbaar kunnen maken. Evenals nu het geval is, zal dat in de nieuwe situatie kunnen gebeuren via informele afstemmingsmechanismen. Thans is hiervoor het belangrijkste instrument de Commissie rechtseenheid bestuursrecht, die bestaat uit leden van de Hoge Raad, de ABRvS, de CRvB en het CBb. In deze commissie participeren ook vertegenwoordigers van de civiele kamer en de strafkamer van de Hoge Raad.⁹ Deze informele rechtseenheidsvoorziening heeft de afgelopen jaren duidelijk haar waarde bewezen en haar neerslag gevonden in de rechtspraak van de verschillende hoogste

⁸ Vgl. M. Scheltema, Nieuwe perspectieven voor rechtseenheid in het bestuursrecht, *Nederland Tijdschrift voor Bestuursrecht* 2010/34 (onder verwijzing naar: E.M.H. Hirsch Ballin, 'Supreme Courts in an Internationalised World, Challenges for the Trias Politica and the Coherency of Law', in: Sam Muller en Marc Loth (eds.), *Highest Courts and the Internationalisation of Law - Challenges and Change*, Cambridge: Asser Press 2008).

⁹ Zie over de rol van de Hoge Raad bij de (informele) overlegstructuren op het gebied van rechtseenheid in het bestuurs(proces)recht nader: A.S.H.M. Strik, *Rechtseenheid in het bestuursrecht door de bril van de Hoge Raad*, *Trema*, oktober 2013, p. 267-272.

bestuursrechters, met name waar het algemene bestuursrechtelijke kwesties betreft.¹⁰ De regering gaat er vanuit dat ook in de nieuwe situatie deze commissie een belangrijke rol zal blijven vervullen, met dien verstande dat het dan een overlegorgaan zal zijn tussen de Hoge Raad en de ABRvS. De regering heeft met instemming kennisgenomen van de – in zijn installatierede uitgesproken – wens van de nieuwe president van de Hoge Raad om in het licht van de nu voorliggende voorstellen de in zijn ogen reeds uitstekende samenwerking met de ABRvS in de komende jaren verder te intensiveren.¹¹ Zoals de president aangeeft, is er de afgelopen jaren langs informele weg veel bereikt. De regering onderschrijft ten volle zijn opvatting dat het bereiken van rechtseenheid belangrijker is dan de formele weg waarlangs dat gebeurt.

In de nieuwe constellatie blijft eveneens de situatie bestaan dat raadsheren van de Hoge Raad als staatsraad in buitengewone dienst deelnemen aan de rechtspraak van de ABRvS en dat een advocaat-generaal bij de Hoge Raad fungeert als staatsraad advocaat-generaal en als zodanig bij de ABRvS conclusies kan nemen. Deze mogelijkheid tot het nemen van conclusies bij de hoogste bestuursrechter is gecreëerd via de Wet aanpassing bestuursprocesrecht, die op 1 januari 2013 in werking is getreden (art. 8:12a Awb). Bij die gelegenheid is tevens voorzien in de mogelijkheid dat de ABRvS, de CRvB en het Cbb elk een grote kamer van vijf rechters vormen, voor zaken die uit het oogpunt van rechtseenheid of de rechtsontwikkeling van groot belang zijn (art. 8:10a, vierde lid, Awb). Bij de ABRvS zal deze mogelijkheid blijven bestaan, zodat de praktijk kan worden voortgezet dat ook in die grote kamer een of meer raadsheren van de Hoge Raad als staatsraden in buitengewone dienst zitting hebben. Langs al deze wegen kan zowel de rechtseenheid binnen het bestuursrecht als de rechtseenheid tussen het bestuurs(proces)recht en andere rechtsgebieden (straf(proces)recht en burgerlijk (proces)recht) worden bevorderd.

Bij wettelijke institutionele voorzieningen overheerst het nadeel dat zij gemakkelijk tot formalisering en verstarring kunnen leiden en bovendien procedures kunnen vertragen. De praktijk van de afgelopen jaren laat zien dat rechtseenheid binnen het bestuursrecht en rechtseenheid tussen het bestuursrecht en andere rechtsgebieden even goed en misschien zelfs beter kan worden bewerkstelligd langs informele wegen, waarbij de rechtspraak zelf de ruimte kan nemen om daarvoor de meest geëigende oplossingen te kiezen. Om die reden worden er in dit wetsvoorstel geen nieuwe wettelijke institutionele voorzieningen op dit vlak gecreëerd.

5. Rechtspositionele gevolgen

In dit wetsvoorstel zijn vooralsnog geen voorzieningen opgenomen met betrekking tot de personele en rechtspositionele gevolgen voor de – voor het leven benoemde – rechters en andere medewerkers van de CRvB en het Cbb. Deze gevolgen zullen immers in een zorgvuldig proces met de betrokken colleges moeten worden gezien. Ook zal dit vanzelfsprekend geschieden in nauw overleg met de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) voor zover het de positie van rechters betreft, en met de vakorganisaties voor zover het de positie van het gerechtspersoneel betreft. De regering acht het niet passend om vooruitlopend daarop nu reeds concrete voorstellen te doen met betrekking tot de personele consequenties.

De mogelijkheid van dubbelbenoemingen bij de Raad van State wordt als gezegd met onmiddellijke ingang beëindigd. Dit betekent dat de benoeming van de leden van de Raad van State en de staatsraden die op het tijdstip van inwerkingtreding van deze maatregel lid zijn van de beide

¹⁰ Vgl. J.C.A. de Poorter, *Rechtseenheid in het bestuursrecht. Over concrete resultaten en institutionele vergezichten*, *Jurisprudentie Bestuursrecht plus*, 2012, p. 270-285.

¹¹ Zie <http://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Hoge-Raad/Nieuws/Pages/Van-nieuwe-president-Hoge-Raad-mag-het-minder-plechtstatig.aspx>.

afdelingen van de Raad van State met ingang van dat tijdstip zullen worden omgezet in een benoeming in een van de beide afdelingen.

6. Administratieve lasten / financiën

De voorstellen die in dit wetsvoorstel zijn opgenomen hebben geen consequenties voor de administratieve lasten.

De voorstellen met betrekking tot de splitsing van de Raad van State kunnen budgetneutraal worden uitgevoerd.

De financiële gevolgen die verband houden met de personele en rechtspositionele gevolgen voor de – voor het leven benoemde – rechters en andere medewerkers van de CRvB en het CBb zullen in kaart worden gebracht zodra er duidelijkheid is over de precieze uitwerking van de voornemens.

Aan het openstellen van cassatieberoep tegen de uitspraken van de gerechtshoven in zaken die nu nog onder de rechtsmacht van de CRvB vallen, zijn kosten verbonden. Deze kosten vloeien voort uit het verwachte aantal zaken dat bij de Hoge Raad zal worden aangebracht, de benodigde capaciteit van de Hoge Raad en van het parket bij de Hoge Raad, en de kosten voor de ondersteuning hiervan. Deze kosten zullen bij de verdere uitwerking van dit wetsvoorstel in kaart worden gebracht.

7. Advisering

Het wetsvoorstel is voor advies voorgelegd aan de president van en de procureur-generaal bij de Hoge Raad, de ABRvS, de CRvB, het CBb, de Raad voor de rechtspraak, de Nederlandse orde van advocaten en de NVvR. In deze paragraaf wordt, voor zover dat hiervoor nog niet is gebeurd, gereageerd op de ontvangen adviezen. **PM**

2. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikelen I, II en III (Wet op de Raad van State c.a.)

Artikel I, onderdelen A, B, C, D en F, en artikelen II en III

Dubbelbenoemingen

Op grond van de artikelen 2 en 8 van de huidige Wet RvS kunnen maximaal tien leden van de Raad van State of staatsraden zitting hebben in beide afdelingen van de Raad van State. De wijziging van deze artikelen strekt er in de eerste plaats toe deze mogelijkheid te beëindigen. Dit zal betekenen dat leden van de ABRvS niet langer tevens een adviserende functie kunnen uitoefenen. Deze maatregel wordt met onmiddellijke werking ingevoerd. De huidige Wet RvS (artikel 2, derde lid, juncto artikel 8, vierde lid) maakt het mogelijk de benoeming van de leden en de staatsraden te wijzigen, met dien verstande dat een benoeming in de ABRvS slechts op verzoek van het betrokken lid of de betrokken staatsraad kan worden beëindigd. Wij zijn voornemens voorafgaand aan de inwerkingtreding van de hiervoor genoemde maatregel een voordracht te doen voor de wijziging van de benoeming van de leden en de staatsraden die op dat moment nog lid zijn van de beide afdelingen van de Raad van State in een benoeming in een van de beide afdelingen. De benoeming van de leden en de staatsraden die lid wensen te blijven van de ABRvS zal worden gewijzigd in een benoeming in uitsluitend die afdeling. Voor het overige zal zoveel mogelijk rekening worden gehouden met enerzijds de wensen van betrokkenen en anderzijds het belang van de Raad van

State. De wijzigingen in de benoemingen worden van kracht met ingang van het tijdstip van inwerkingtreding van de hiervoor genoemde maatregel.

De mogelijkheid om een benoeming tussentijds te wijzigen – met dien verstande dat een benoeming in de ABRvS slechts op verzoek van het lid kan worden beëindigd – blijft bestaan. Dit betekent dat leden en staatsraden die in een van beide afdelingen van de Raad zijn benoemd na verloop van tijd binnen de Raad kunnen overstappen naar de andere afdeling. Een dergelijke wijziging van de benoeming heeft uiteraard gevolgen voor (het functioneren van) beide afdelingen. Daarom wordt in het eerste lid van artikel 2 bepaald dat de wijziging geschiedt in overeenstemming met de vice-president en de voorzitter van de ABRvS.

Aanbevelingsrecht

De voorgestelde wijzigingen hebben voorts betrekking op het aanbevelingsrecht voor de benoeming van de leden en de staatsraden. De regering acht het wenselijk dat de aanbeveling van de leden van de grondwettelijke Raad van State, net als in de huidige wet, uitgaat van de grondwettelijke Raad van State. Ten aanzien van de leden die tevens worden benoemd in de ABRvS is de regering van oordeel dat de aanbeveling dient te geschieden in overeenstemming met de voorzitter van de ABRvS. De voorzitter van de ABRvS is *qualitate qua* lid van de grondwettelijke Raad van State (artikel 30a, vierde lid, van de Wet RvS), maar de Raad van State beslist bij meerderheid van stemmen (artikel 15, eerste lid, van de Wet RvS). Daarom wordt voorgesteld het overeenstemmingsvereiste wettelijk te verankeren.

Ten aanzien van de staatsraden (die geen lid zijn van de grondwettelijke Raad van State, maar wel van een van beide afdelingen van de Raad) wordt voorgesteld het aanbevelingsrecht te leggen bij de afdeling waarvan de staatsraad deel zal gaan uitmaken.

Voorts wordt de regeling met betrekking tot het periodieke overleg met de Tweede Kamer over de vacatures in de Raad van State en de beide afdelingen gewijzigd. In het verlengde van de hiervoor genoemde wijziging van het aanbevelingsrecht, ligt het in de rede dat dit overleg met betrekking tot de vacatures in de Raad van State wordt gevoerd met zowel de vice-president van de Raad van State als de voorzitter van de ABRvS. Het overleg met betrekking tot de overige vacatures (staatsraden) in de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: AARvS) wordt gevoerd met de vice-president van de Raad van State (die ingevolge artikel 16a, vierde lid, van de Wet RvS, tevens voorzitter is van de AARvS) en het overleg met betrekking tot de overige vacatures (staatsraden) in de ABRvS wordt gevoerd met de voorzitter van de ABRvS. Uiteraard is het mogelijk de verschillende overleggen te combineren.

Schorsing, ontslag, belasten met een andere taak, waarschuwing en overige rechtspositionele zaken

In de artikelen 3, tweede lid, en 8, vierde lid, van de Wet RvS is thans bepaald dat de Raad van State bevoegd is de leden van de Raad van State en de staatsraden te ontslaan, te schorsen en te belasten met een andere taak bij ongeschiktheid wegens ziekte als is voldaan aan de voorwaarden die zijn opgenomen in hoofdstuk 6A van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren. Als het gaat om een waarschuwing is de vice-president bevoegd.

De regering acht het wenselijk dat de voorzitter van de ABRvS hierbij een formele rol krijgt ten aanzien van de leden van de (grondwettelijke) Raad van State die tevens zijn benoemd in de ABRvS. Verder acht de regering het wenselijk dat de bevoegdheid om een staatsraad (die geen lid is van de grondwettelijke Raad van State, maar wel van een van beide afdelingen van de Raad) te schorsen, te ontslaan of te belasten met een andere taak bij ongeschiktheid wegens ziekte over te hevelen naar de afdeling van de Raad van State waarvan de staatsraad deel uitmaakt en de bevoegdheid om een staatsraad te waarschuwen over te hevelen naar de voorzitter van de afdeling van de Raad waarvan het lid deel uitmaakt. Voor de leden van de AARvS heeft dit laatste geen materiële gevolgen, aangezien de bevoegdheid om te waarschuwen thans berust bij de vice-president, die tevens de

voorzitter van de AARvS is. Ook wordt voorgesteld de voorzitter van de ABRvS in het kader van de regeling met betrekking tot het ontslag, de schorsing en het belasten met een andere taak bij ongeschiktheid wegens ziekte aan te wijzen als de “functionele autoriteit” ten aanzien van de leden van de ABRvS die niet tevens lid zijn van de grondwettelijke Raad van State en hem verder de bevoegdheid te geven een lid van de ABRvS op diens verzoek te ontheffen van de waarneming van zijn ambt (artikel 4, eerste lid, van de Wet rechtspositie Raad van State, Algemene Rekenkamer en Nationale ombudsman).

Artikel I, onderdeel E

In de huidige Wet RvS is de verhouding tussen de vice-president en de Afdeling bestuursrechtspraak slechts summier geregeld. In artikel 14, eerste lid, is bepaald dat de Raad op voorstel van de vice-president zijn werkzaamheden regelt alsmede voor zover nodig de overige aangelegenheden welke op het college betrekking hebben en niet uitsluitend de Afdeling advisering of de Afdeling bestuursrechtspraak aangaan. In artikel 30a, vijfde lid, is verder bepaald dat de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak de werkzaamheden van die afdeling regelt.

De regering acht het wenselijk om, naar analogie van de regeling die ter zake is opgenomen in de artikelen 23, tweede lid, en 96 van de Wet op de rechterlijke organisatie, in de Wet RvS expliciet te bepalen dat de vice-president en de Raad van State niet treden in de procesrechtelijke behandeling van, de inhoudelijke beoordeling van en de beslissing in een concrete zaak of in categorieën van zaken.

Artikel I, onderdeel G

Aangezien de mogelijkheid van dubbelbenoemingen met onmiddellijke ingang wordt beëindigd, kan artikel 42, vierde lid, van de Wet RvS vervallen. Hierin is bepaald dat een lid van de Afdeling bestuursrechtspraak dat betrokken is geweest bij de totstandkoming van een advies van de Raad, geen deel neemt aan de behandeling van een geschil over een rechtsvraag waarop dat advies betrekking had.

Artikel IV (Algemene wet bestuursrecht)

A

Artikel 3:29 Awb regelt de relatieve en absolute bevoegdheid van de bestuursrechters die in beroep en hoger beroep oordelen over besluiten die onder de facultatieve coördinatieregeling uit afdeling 3.5 Awb vallen. Uitgangspunt is dat alle te coördineren besluiten steeds door hetzelfde rechtscollege worden beoordeeld. Opheffing van de CRvB en het CBb heeft tot gevolg dat de vermelding van die colleges moet worden geschrapt. Omdat het door de uitbreiding van de competentie van de gerechtshoven denkbaar is dat er ook te coördineren besluiten zijn die uitsluitend tot de competentie van het gerechtshof behoren, wordt in de nieuw voorgestelde redactie van de desbetreffende bepalingen in plaats van de CRvB en het CBb het gerechtshof genoemd.

B

In artikel 8:9 Awb is vastgelegd dat de ABRvS, de CRvB, onderscheidenlijk het CBb competentiegeschillen beslechten tussen rechtbanken over de toepassing van hun relatieve bevoegdheid in bestuursrechtelijke zaken. De rechtsmacht van deze drie colleges in deze jurisdictiegeschillen is gerelateerd aan hun rechtsmacht in hoger beroep. Opheffing van de CRvB en het CBb heeft tot gevolg dat de vermelding van die colleges moet worden geschrapt.

C

Artikel 8:12a, eerste lid, Awb maakt het mogelijk dat een (plaatsvervangend) lid van de ABRvS, de CRvB of het CBb op verzoek van de voorzitter van de ABRvS, c.q. de president van de CRvB of het CBb een zogeheten conclusie neemt in een zaak die in het desbetreffende rechtscollege aanhangig is. Opheffing van de CRvB en het CBb heeft tot gevolg dat de vermelding van die colleges moet worden geschrapt. Eveneens moet het tweede lid vervallen. Daarin wordt het mogelijk gemaakt om aan een lid van een van de twee andere colleges te vragen een conclusie te nemen. Deze voorziening heeft na opheffing van de CRvB en het CBb geen functie meer, omdat de ABRvS dan nog het enige college zal zijn waar een conclusie kan worden genomen (afgezien uiteraard van de Hoge Raad, waarvoor dit is geregeld in artikel 29d van de Algemene wet inzake rijksbelastingen). De overige wijzigingen in het artikel hebben dezelfde reden.

D

Artikel 8:89, eerste lid, Awb bakent de bevoegdheid af tussen de burgerlijke rechter en de bestuursrechter bij schadevorderingen inzake onrechtmatig bestuurshandelen. De bestuursrechter is exclusief bevoegd bij schade die is veroorzaakt door of in verband met een besluit waarover de CRvB of de Hoge Raad in enige of hoogste aanleg oordeelt. Nu de rechtsmacht van de CRvB overgaat naar de gewone rechterlijke macht en de Hoge Raad derhalve de instantie wordt die in hoogste aanleg zal oordelen of de geschillen waarover thans nog in enige of hoogste aanleg wordt geoordeeld door de CRvB, treden op dit punt geen wijzigingen op en kan in artikel 8:89 worden volstaan met schrapping van de vermelding van de CRvB.

Opgemerkt zij dat ingevolge het tweede lid van artikel 8:89 in de overige gevallen de bestuursrechter bevoegd is voor zover de gevraagde vergoeding inclusief rente maximaal € 25.000 bedraagt. Dit betreft de gevallen waarbij de schade is veroorzaakt door of in verband met een besluit waarover de ABRvS of het CBb in enige of hoogste aanleg oordeelt (behoudens in die gevallen waarin de bijzondere wetgever een andere voorziening heeft getroffen). Nu de rechtsmacht van het CBb overgaat naar de ABRvS treden ook hier geen inhoudelijke wijzigingen op.

E

Artikel 8:105 Awb bevat de hoofdregel dat na een beroepsprocedure bij de rechtbank hoger beroep moet worden ingesteld bij de ABRvS als algemene hogerberoepsrechter. Uitzonderingen zijn omschreven in hoofdstuk 4 van de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak (bijlage 2 bij de Awb). Nu er na opheffing van de CRvB en het CBb nog slechts één andere hogerberoepsrechter overblijft (zie ook de wijziging van de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak in onderdeel G van dit wijzigingsartikel), namelijk het gerechtshof, ligt het in de rede om duidelijkheidshalve de woorden “een andere hogerberoepsrechter” te vervangen door: een gerechtshof.

F

Artikel 8:106 Awb regelt in welke gevallen het instellen van hoger beroep schorsende werking heeft. Dat betreft de zaken die zijn genoemd in artikel 9 van de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak (met name zaken op het terrein van de sociale zekerheid die nu tot de bevoegdheid van de CRvB in hoger beroep behoren) en zaken waarbij hoger beroep openstaat bij een gerechtshof (dus belastingzaken). Bij de overheveling van rechtsmacht van de CRvB naar de gerechtshoven treedt hierin geen verandering op. Wel kan de redactie van artikel 8:106 worden vereenvoudigd, omdat het gerechtshof na opheffing van de CRvB nog de enige hogerberoepsrechter is waarbij sprake kan zijn van schorsende werking. De Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak (bijlage 2 bij de Awb) wordt

zodanig gewijzigd dat al deze zaken in artikel 9 van de Bevoegdheidsregeling komen te staan (zie de daartoe strekkende wijziging in onderdeel J).

G

Artikel 8:108 Awb bepaalt dat hoofdstuk V van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (Awr) van toepassing is, indien hoger beroep kan worden ingesteld bij een gerechtshof. Dit betekent dat de in de Awr geregelde bijzonderheden van de fiscale rechtsgang gelden voor alle zaken waarmee een gerechtshof als bestuursrechter te maken heeft. Deze bijzonderheden dienen echter niet te gelden voor de niet-fiscale zaken waarmee de bestuursrechterlijke competentie van de gerechtshoven ingevolge dit wetsvoorstel wordt uitgebreid, hetgeen dus aanpassing van artikel 8:108, derde lid, zou vergen. Bij nader inzien is artikel 8:108, derde lid, echter strikt genomen overbodig. In hoofdstuk V Awr is immers zelf reeds verzekerd dat de daarin opgenomen procesrechtelijke bepalingen van toepassing zijn in fiscale procedures bij het gerechtshof. Dat geldt ook voor die gevallen waarin in bijzondere wetgeving hoofdstuk V Awr van (overeenkomstige) toepassing is verklaard. Artikel 8:108, derde lid, kan dus vervallen.

H

Zoals vermeld in het algemeen deel van deze memorie zal beroep in cassatie bij de Hoge Raad mogelijk worden ten aanzien van de zaken die overgaan van de CRvB naar de gerechtshoven. Daarmee gaat feitelijk de regel gelden dat ten aanzien van alle bestuursrechtelijke zaken die in hoogste feitelijke instantie door het gerechtshof worden behandeld, beroep in cassatie openstaat bij de Hoge Raad. Voor de cassatieprocedure kan grotendeels hetzelfde procesrecht gelden als geldt voor de behandeling van fiscale zaken door de belastingkamer van de Hoge Raad. Dit procesrecht is thans geregeld in afdeling 4 van hoofdstuk V (artikelen 28 t/m 30) van de Awr. Omdat dit procesrecht in de nieuwe situatie niet meer slechts voor belastingzaken zal gelden, maar algemeen geldend wordt voor al die gevallen waarin in bestuursrechtelijke zaken beroep in cassatie openstaat, ligt het in de rede om dit procesrecht op te nemen in de Awb. Daartoe strekt de nieuwe voorgestelde titel 8.5a. De corresponderende artikelen in de Awr kunnen dan vervallen (zie artikel VI van dit wetsvoorstel). Omdat het procesrecht nagenoeg identiek is aan hetgeen thans reeds in de Awr is geregeld voor het belastingrecht, kan een uitvoerige toelichting achterwege blijven. Hieronder worden kort de corresponderende artikelen uit de voorgestelde titel 8.5a Awb en die in de huidige Awr vermeld, met daarbij waar nodig een toelichting op aangebrachte wijzigingen.

Artikel 8:118a

Dit artikel komt overeen met artikel 28, eerste tot en met vijfde lid, Awr.

Anders dan in de Awr wordt in het eerste en tweede lid gesproken over “het bestuursorgaan”, dat gerechtigd is tot het instellen van beroep in cassatie. In de Awr blijft gehandhaafd dat het de Minister van Financiën is die in belastingzaken beroep in cassatie kan instellen (zie de nieuw voorgestelde tekst van artikel 28 Awr in artikel VI, onderdeel A).

Nieuw ten opzichte van artikel 28 Awr zijn in het tweede en derde lid de zinsneden die beginnen met “indien”. Deze clausuleringen zijn in de systematiek van de Awb nodig om te bewerkstelligen dat alleen bij de zaken die behoren tot de kolom rechtbanken - gerechtshoven beroep in cassatie openstaat.

Artikel 8:118b

Dit artikel komt overeen met artikel 28, zevende lid, Awr. De toevoeging “indien de uitspraak betreft een besluit als bedoeld in artikel 9 van de bij deze wet behorende Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak” is in de Awb-systematiek nodig om te bewerkstelligen dat alleen schorsende werking plaatsvindt in die zaken waarin het hoger beroep bij het gerechtshof ook schorsende

werking heeft. Zoals hierboven toegelicht bij onderdeel F en hierna bij onderdeel J zal artikel 9 van de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak (bijlage 2 bij de Awb) ingevolge dit wetsvoorstel een opsomming bevatten van alle zaken waarbij het instellen van hoger beroep bij een gerechtshof schorsende werking heeft, waaronder belastingzaken.

Artikelen 8:118c tot en met 8:118k

Hieronder volgt een transponeringstabel met de huidige artikelen van de Awr. De inhoud van deze artikelen is ongewijzigd. In de redactie van enkele bepalingen zijn kleine wijzingen aangebracht teneinde deze in overeenstemming te brengen met overeenkomstige formuleringen in en de systematiek van de Awb.

<u>Awb</u>	<u>Awr</u>
8:118c	28a
8:118d	28b
8:118e	29
8:118f	29b
8:118g	29c
8:118h	29d
8:118i	29e
8:118j	29f
8:118k	29h

I

Artikel 44, tweede lid, van de Wet toezicht effectenverkeer 1995 bepaalt dat op enkele besluiten op grond van die wet de verplichte bezwaarschriftprocedure van artikel 7:1 van de Awb niet van toepassing is. Ingevolge de Wet aanpassing bestuursprocesrecht bevat bijlage 1 bij de Awb (Regeling rechtstreeks beroep) sinds 1 januari 2013 een opsomming van alle besluiten waarvoor dit geldt. Wetssystematisch hoort de inhoud van artikel 44, tweede lid, van de Wet toezicht effectenverkeer 1995 dus thuis in bijlage 1 bij de Awb. Hoewel de Wet toezicht effectenverkeer 1995 nog slechts beperkte betekenis heeft, wordt de genoemde bepaling daarom thans naar deze bijlage overgeheveld.

J

De Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak (bijlage 2 bij de Awb) bevat in verschillende artikelen een opsomming van alle besluiten waarvoor een beroepsgang geldt die afwijkt van de hoofdregel dat beroep kan worden ingesteld bij een van de elf rechtbanken en hoger beroep bij de ABRvS. Hierin is dus ook de rechtsmacht in bestuursrechtelijke zaken van de CRvB en het CBb geregeld. De overheveling van rechtsmacht in bestuursrechtelijke zaken van de CRvB naar de vier gerechtshoven en van het CBb naar de ABRvS moet dus vorm krijgen via diverse wijzigingen van de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak. In onderdeel 3 van deze memorie is een overzicht opgenomen van alle overhevelingen die via dit wijzigingsonderdeel worden bewerkstelligd. De wijzigingen zijn wetstechnisch zodanig vormgegeven dat samenloopproblemen met andere wetsvoorstellen die eveneens wijzigingen aanbrengen in de Bevoegdheidsregeling zoveel mogelijk worden vermeden. Hieronder volgt een nadere toelichting op de verschillende wijzigingsonderdelen.

1

Artikel 1 van de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak bevat een opsomming van alle besluiten waartegen geen beroep bij de bestuursrechter openstaat. Artikel 8.1 van de Wet wegvervoer goederen bepaalt dat tegen enkele besluiten op grond van die wet geen beroep bij de

bestuursrechter openstaat. Wetssystematisch hoort deze bepaling dus thuis in artikel 1 van bijlage 2 bij de Awb. De genoemde bepaling wordt daarom thans hiernaar overgeheveld.

2 en 4

Artikel 2 van de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak bevat een opsomming van besluiten waartegen beroep openstaat bij de ABRvS in eerste en enige aanleg. Deze opsomming moet worden uitgebreid met de besluiten waartegen thans beroep openstaat bij het CBb in eerste en enige aanleg. Die besluiten staan thans opgesomd in artikel 4. De in onderdeel 2 opgenomen wijzigingen van artikel 2 strekken ertoe die besluiten op te nemen in de alfabetische rangschikking van artikel 2. Artikel 4 moet dan vervallen.

Voorts worden in artikel 2 enkele wetstechnische correcties aangebracht en omissies hersteld.

3 en 5

Artikel 5 van de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak bevat een opsomming van besluiten waartegen beroep openstaat bij een gerechtshof in eerste en enige feitelijke aanleg. Deze opsomming moet worden uitgebreid met de besluiten waartegen thans beroep openstaat bij de CRvB in eerste en enige aanleg. Die besluiten staan thans opgesomd in artikel 3. De wijzigingen van artikel 5 strekken ertoe die besluiten op te nemen in de alfabetische rangschikking van artikel 5. Artikel 3 moet dan vervallen.

6

Artikel 7 van de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak bevat een opsomming van besluiten waartegen beroep openstaat bij de rechtbank Rotterdam. Artikel 44, eerste en derde lid, van de Wet toezicht effectenverkeer 1995 bepaalt dat tegen enkele besluiten op grond van die wet beroep openstaat bij de rechtbank Rotterdam. Hoewel de Wet toezicht effectenverkeer 1995 nog slechts beperkte betekenis heeft, worden deze bepalingen daarom uit het oogpunt van goede wetgevingssystematiek naar artikel 7 van bijlage 2 bij de Awb overgeheveld.

7 t/m 11

Hoofdstuk 4 (artikelen 9 t/m 12) van de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak regelt de rechtsmacht in hoger beroep van de CRvB, het CBb en de gerechtshoven.

Het instellen van hoger beroep bij de CRvB heeft soms wel en soms geen schorsende werking ten aanzien van de uitspraak van de rechtbank waartegen hoger beroep is ingesteld. De gevallen waarin sprake is van schorsende werking (met name het terrein van de sociale zekerheid) zijn opgesomd in artikel 9. De gevallen waarin geen sprake is van schorsende werking zijn opgesomd in artikel 10. Artikel 12 vestigt de rechtsmacht van de gerechtshoven op fiscaal terrein. Ook daarbij heeft het instellen van hoger beroep schorsende werking, hetgeen volgt uit het huidige artikel 8:106, eerste lid, onder b, Awb. Er is geen reden om bij de overheveling van rechtsmacht van de CRvB naar de gerechtshoven wijzigingen te brengen in de regels over schorsende werking van hoger beroep. Aan het instellen van hoger beroep in zaken op het terrein van de sociale zekerheid blijft dus schorsende werking verbonden. Voor het instellen van hoger beroep in andere zaken blijft de regel gelden dat het hoger beroep geen schorsende werking heeft. Voor het hoger beroep bij de gerechtshoven moeten dus, net zoals nu het geval is voor het hoger beroep bij de Centrale Raad van Beroep, twee opsommingen worden gemaakt. Wetstechnisch kan dat op de meest eenvoudige manier worden bewerkstelligd door in de huidige artikelen 9 en 10 het hoger beroep met respectievelijk zonder schorsende werking bij de gerechtshoven te regelen. Daartoe wordt in de artikelen 9 en 10 “de Centrale Raad van Beroep” vervangen door “een gerechtshof” en wordt de opsomming van de fiscale besluiten in artikel 12 opgenomen in de alfabetische rangschikking van artikel 9 (hoger beroep bij een gerechtshof met schorsende werking). Artikel 12 moet dan vervallen.

Eveneens moet artikel 11 vervallen. Dat artikel regelt thans de rechtsmacht van het College van Beroep voor het bedrijfsleven in hoger beroep. Door het schrappen van artikel 11 wordt voor de daar opgesomde zaken automatisch de hoofdregel van artikel 8:105, eerste lid, Awb van toepassing, die inhoudt dat hoger beroep openstaat bij de ABRvS.

Omdat als gevolg van deze wijzigingen hoofdstuk 4 alleen nog betrekking heeft op hoger beroep bij een gerechtshof, wordt het opschrift van hoofdstuk 4 daaraan aangepast, met overeenkomstige aanpassingen van de opschriften van de nieuwe artikelen 9 en 10.

Artikel V (Wet op de rechterlijke organisatie)

A

Artikel 15, zesde lid, Wet RO regelt het verbod op gelijktijdig lidmaatschap van meerdere gerechtsbesturen, waaronder die van de CRvB en het CBb. Opheffing van de CRvB en het CBb heeft tot gevolg dat de vermelding van die colleges moet worden geschrapt.

In de Wet RvS wordt sinds 2010 een onderscheid gemaakt tussen leden van de (grondwettelijke) Raad van State en staatsraden (die wel lid zijn van een of beide afdelingen van de Raad van State, maar niet van de grondwettelijke Raad van State). Deze staatsraden werden voordien in de wet aangeduid als “staatsraden in buitengewone dienst”. In het kader van voornoemde wijziging van de Wet RvS zijn ook de artikelen 15, zevende lid, onderdeel d, en 84, zesde lid, onderdeel d, Wet RO gewijzigd. Voordien werd daarin gesproken van “staatsraden”. Daarmee werden tevens de staatsraden in buitengewone dienst bedoeld. In de genoemde bepalingen moeten daarom niet slechts de leden van de Raad van State worden genoemd, maar ook de staatsraden. Deze omissie wordt thans hersteld.

B t/m D

Nu de absolute competentie van de gerechtshoven wordt uitgebreid met zaken die thans tot de competentie van de CRvB behoren, ligt verankering daarvan in de Wet RO in de rede. In artikel 60, eerste lid, Wet RO is nu de absolute competentie van de gerechtshoven in hoger beroep ten aanzien van belastingzaken vastgelegd. Deze bevoegdheid moet dus worden uitgebreid met de bestuursrechtelijke zaken die nu nog tot de competentie van de CRvB behoren. Dit betreft zowel zaken waarover de gerechtshoven in eerste en enige aanleg zullen rechtspreken als zaken waarover zij in hoger beroep zullen rechtspreken, net zoals dat thans bij de CRvB het geval is. Voorgesteld wordt om in een nieuw artikel 60a een algemene rechtsmachtbepaling voor de gerechtshoven over rechtsmacht in bestuursrechtelijke zaken te creëren. In het eerste lid van dat nieuwe artikel wordt de absolute competentie in eerste en enige aanleg vastgelegd, waarbij redactioneel aansluiting is gezocht bij het reeds bestaande artikel dat voor de rechtsmacht van de rechtbanken in eerste aanleg geldt (artikel 44 Wet RO), met dien verstande dat de woorden “tevens in hoogste ressort” zijn toegevoegd. Het tweede lid bevat de rechtsmacht in hoger beroep. Voor beide gevallen is als vereiste vastgelegd dat de rechtsmacht bij de wet moet zijn opgedragen (vgl. art. 112, tweede lid, Grondwet). Die wettelijke opdracht is te vinden in de artikelen 5 en 9 van de Bevoegdheidsregeling bestuursrechtspraak (bijlage 2 bij de Awb), zoals deze ingevolge artikel IV, onderdeel J, van dit wetsvoorstel komen te luiden.

Het nieuwe artikel 60a maakt een specifieke rechtsmachttoedeling voor belastingzaken, zoals nu nog opgenomen in artikel 60, eerste lid, Wet RO, overbodig. Ook belastingzaken zijn immers bestuursrechtelijke zaken. Voorgesteld wordt derhalve om het element “belastingzaken” uit artikel 60, eerste lid, te schrappen. Verder is bij de wijziging van artikel 60, eerste lid, en de redactie van het

nieuwe artikel 60a, tweede lid, rekening gehouden met het feit dat (alleen) beslissingen van rechtbanken in bestuursrechtelijke zaken worden aangeduid met de term “uitspraken”.¹² In verband met het voorgaande is uit het oogpunt van consistentie ook artikel 44 Wet RO onder de loep genomen. In dit artikel is vastgelegd dat de rechtbanken in eerste aanleg kennisnemen van de belastingzaken waarvan de kennisneming bij de wet aan hen is opgedragen. Dit artikel is destijds via de Wet organisatie en bestuur gerechten in de Wet RO opgenomen als gevolg van aanvaarding van een amendement.¹³ De met het amendement beoogde functie van dit artikel was om buiten twijfel te stellen dat de Nederlandse wetgever tot belastingrechtspraak in twee instanties zou beslissen.¹⁴ Om dat daadwerkelijk te bereiken was echter meeromvattende wetgeving nodig. Bovendien was dit artikel 44 in juridisch opzicht onnodig gelet op de reeds in artikel 43 Wet RO neergelegde algemene bevoegdheid voor rechtbanken om in bestuursrechtelijke zaken (waaronder dus ook belastingzaken) in eerste aanleg recht te spreken in zaken die de wetgever aan de rechtbank ter kennisneming heeft opgedragen. De desbetreffende wetgeving is nadien tot stand gebracht en op 1 januari 2005 in werking getreden.¹⁵ Daarbij is toen artikel 44 gelet op de voorgeschiedenis vooralsnog gehandhaafd, hoewel dat strikt genomen niet nodig was.¹⁶ Thans ligt het echter in de rede om deze specifieke rechtsmachttoedeling voor belastingzaken te schrappen, omdat het artikel inmiddels de genoemde functie heeft vervuld en deze rechtsmachttoedeling dus reeds valt onder het bereik van artikel 43.

E

Artikel 80a, tweede lid, onderdeel c, Wet RO bevat een verwijzing naar enkele bepalingen in de Algemene wet inzake rijksbelastingen over de cassatieprocedure bij de Hoge Raad. Nu de cassatieprocedure algemeen in de nieuw voorgestelde titel 8:5a van de Awb wordt geregeld en de bepalingen uit de Awr daar grotendeels naar worden overgeheveld, moeten deze verwijzingen worden aangepast.

F en G

De artikelen 84 en 86 Wet RO gaan over de samenstelling van de Raad voor de rechtspraak. Daarin wordt het onder andere mogelijk gemaakt dat rechters uit de CRvB of het CBb rechterlijk lid kunnen zijn, maar geen niet-rechterlijk lid. Opheffing van de CRvB en het CBb heeft tot gevolg dat de vermelding van die colleges uit deze bepalingen moet worden geschrapt. Voor de wijziging van artikel 84, zesde lid, onderdeel d, wordt verwezen naar de toelichting op onderdeel A van dit artikel.

H

In artikel 90, tweede lid, Wet RO is vastgelegd dat het College van afgevaardigden onder meer bestaat uit vertegenwoordigers van de CRvB en het CBb. Opheffing van de CRvB en het CBb heeft tot gevolg dat de vermelding van die colleges moet worden geschrapt. Uiteraard zal ook de op grond van artikel 90, tweede lid, Wet RO vastgestelde algemene maatregel van bestuur (het Besluit College van afgevaardigden), die nadere regels bevat over de samenstelling en inrichting van het College van afgevaardigden, worden aangepast.

¹² Zie over dit terminologische punt ook Kamerstukken II 2003/04, 29 251, nr. 3, blz. 21 (MvT bij wetsvoorstel belastingrechtspraak in twee feitelijke instanties).

¹³ Kamerstukken II 2000/01, 27 181, nr. 20 (amendement-Van Oven).

¹⁴ Vgl. de toelichting van het Kamerlid Van Oven in het wetgevingsoverleg op 23 mei 2001 (Kamerstukken II 2000/01, 27 181 en 27 182, nr. 22, blz. 4).

¹⁵ Wet belastingrechtspraak in twee feitelijke instanties (Stb. 2004, 672).

¹⁶ Zie Kamerstukken II 2003/04, 29 251, nr. 3, blz. 21 (MvT bij wetsvoorstel belastingrechtspraak in twee feitelijke instanties).

Artikel VI (Algemene wet inzake rijksbelastingen)

Zoals vermeld in de toelichting bij artikel IV, onderdeel H, kunnen de meeste artikelen over het beroep in cassatie bij de Hoge Raad in afdeling 4 van hoofdstuk V van de Awr vervallen, nu het daarin vervatte procesrecht grotendeels wordt overgeheveld naar de voorgestelde titel 8.5a van de Awb. Zie voor een transponeringstabel de toelichting bij artikel IV, onderdeel H.

In artikel 28 Awr blijft gehandhaafd dat het de Minister van Financiën is die in belastingzaken beroep in cassatie kan instellen. Verder zijn enkele specifieke bepalingen uit de Awr gehandhaafd die specifiek van toepassing zijn in het belastingrecht. Dit betreft de artikelen 28, zesde lid, (tweede lid nieuw), 29i en 30.

Artikel VII (bepalingen over beroep in cassatie in socialezekerheidswetten)

In diverse wetten op het terrein van de sociale zekerheid is beroep in cassatie bij de Hoge Raad opengesteld tegen enkele uitspraken van de CRvB. Voor deze constructie is gekozen om tegenstrijdige jurisprudentie te voorkomen over fiscale begrippen (bijv. het begrip loondienst) waarover beide rechtscolleges mogen oordelen. Nu na de overheveling van rechtsmacht van de CRvB naar de gerechtshoven beroep in cassatie bij de Hoge Raad mogelijk wordt voor alle zaken waarover thans de CRvB rechtsmacht heeft, kunnen de specifieke bepalingen waarin reeds beroep in cassatie was opengesteld, vervallen.

Artikel VIII (Pensioen- en uitkeringswetten verzetsdeelnemers en oorlogsgetroffenen)

De wetten die pensioen en uitkeringen regelen aan verzetsdeelnemers en oorlogsgetroffenen kennen aan de Pensioen- en Uitkeringsraad voor verzetsdeelnemers en oorlogsgetroffenen en de Sociale verzekeringsbank de bevoegdheid toe om onder meer uitspraken van de CRvB in het voordeel van betrokkene te herzien. De overheveling van rechtsmacht van de CRvB naar de gerechtshoven heeft tot gevolg dat in deze artikelen het gerechtshof moet worden genoemd in plaats van de CRvB. Hetzelfde geldt voor artikel 44 in de Wet uitkeringen vervolgingsslachtoffers 1940-1945, waarin de doorzending van een in het buitenland ingediend beroepsschrift aan de CRvB is geregeld.

Artikel IX (Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek; Wet handhaving consumentenbescherming; Wet inkomstenbelasting 2001; Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen)

Artikel 19a, achtste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt dat indien beroep wordt ingesteld bij het CBb tegen een beschikking tot ontbinding van een rechtspersoon, dit in het handelsregister moet worden ingeschreven. De overheveling van de rechtsmacht ter zake van dit beroep naar de ABRvS heeft tot gevolg dat in deze bepaling de ABRvS moet worden genoemd in plaats van het CBb.

In artikel 7.1 van de Wet handhaving consumentenbescherming is de mogelijkheid geopend dat de procureur-generaal tegen een uitspraak in hoger beroep van het CBb beroep in cassatie in het belang der wet kan instellen wegens schending of verkeerde toepassing van hoofdstuk 8 (consumentenbescherming) van die wet. De overheveling van de rechtsmacht van het CBb naar de ABRvS heeft tot gevolg dat in dit artikel de ABRvS moet worden genoemd in plaats van het CBb.

In enkele artikelen in de Wet inkomstenbelasting 2001 en de Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen is beroep in cassatie bij de Hoge Raad

opengesteld tegen uitspraken van het CBb. Voor deze constructie is gekozen om tegenstrijdige jurisprudentie te voorkomen over fiscale begrippen (bijv. het begrip loondienst) waarover beide rechtscolleges mogen oordelen. De overheveling van de rechtsmacht van het CBb naar de ABRvS heeft tot gevolg dat in deze artikelen de ABRvS moet worden genoemd in plaats van het CBb.

Artikel X (Warmtewet)

Artikel 24 van de Warmtewet bevat een regeling die inhoudt dat een door de burgerlijke rechter gewezen uitspraak tussen een representatieve organisatie en een warmteleverancier, inhoudende de constatering dat een leverancier prijzen of voorwaarden hanteert die niet in overeenstemming zijn met de Warmtewet, ook verbindend kan worden verklaard voor andere benadeelde personen. De bevoegdheid om deze verbindendverklaring uit te spreken is toebedeeld aan het CBb. De voorgestelde wijzigingen voorzien erin dat deze bevoegdheid overgaat naar de ABRvS.

Artikel XI (Wet marktordening gezondheidszorg)

Artikel 71 van de Wet marktordening gezondheidszorg bepaalt dat griffiers of secretarissen van diverse rechterlijke instanties, waaronder de CRvB en het CBb kosteloos gegevens en uittreksels, afschriften en dergelijke van uitspraken en andere stukken verstrekken aan diverse op het terrein van de gezondheidszorg werkende autoriteiten. Opheffing van de CRvB en het CBb heeft tot gevolg dat de vermelding van die colleges moet worden geschrapt.

Artikel XII (Wet op het financieel toezicht)

Deze technische wijziging van artikel 1:3a, derde lid, van de Wet op het financieel toezicht vloeit rechtstreeks voort uit de overheveling van rechtsmacht van het CBb naar de ABRvS, zoals neergelegd in artikel IV, onderdeel J.

Artikel XIII (Wet op de ondernemingsraden)

Artikel 46, onderdeel c, van de Wet op de ondernemingsraden zondert onder meer het beleid ten aanzien van en de uitvoering van rechterlijke taken van de CRvB en het CBb uit van aangelegenheden die onder de medezeggenschap ingevolge die wet vallen. Opheffing van de CRvB en het CBb heeft tot gevolg dat de vermelding van die colleges moet worden geschrapt.

In de Wet RvS wordt sinds 2010 een onderscheid gemaakt tussen leden van de (grondwettelijke) Raad van State en staatsraden (die wel lid zijn van een of beide afdelingen van de Raad van State, maar niet van de grondwettelijke Raad van State). Deze staatsraden werden voordien in de wet aangeduid als “staatsraden in buitengewone dienst”. Uit de memorie van toelichting bij de Wet op de ondernemingsraden kan worden afgeleid dat artikel 53c van deze wet ook ziet op deze categorie staatsraden (Kamerstukken II 1993/94, 23 551, nr. 3, blz. 9). Dit wordt verduidelijkt in dit artikel en in artikel 46d, onderdeel a.

Artikel XIV (Wet veiligheidsonderzoeken)

Artikel 11 van de Wet veiligheidsonderzoeken zondert onder meer de leden van de CRvB en van het CBb uit van het toepassingsbereik van die wet. Opheffing van de CRvB en het CBb heeft tot gevolg dat de vermelding van die colleges moet worden geschrapt.

In de Wet RvS wordt sinds 2010 een onderscheid gemaakt tussen leden van de (grondwettelijke) Raad van State en staatsraden (die wel lid zijn van een of beide afdelingen van de Raad van State,

maar niet van de grondwettelijke Raad van State). Deze staatsraden werden voordien in de wet aangeduid als “staatsraden in buitengewone dienst”. Blijkens de memorie van toelichting bij de Wet veiligheidsonderzoeken ziet artikel 11 van deze wet ook op deze categorie staatsraden (Kamerstukken II 1994/95, 24 023, nr. 3, blz. 19-20). Dit wordt in dit artikel verduidelijkt.

Artikel XV (Wet op het accountantsberoep; Wet toezicht accountantsorganisaties)

Artikel 42 van de Wet op het accountantsberoep bepaalt dat accountants (hieronder worden verstaan: registeraccountants en accountants-administratieconsulenten) ten aanzien van de uitoefening van hun beroep zijn onderworpen aan tuchtrechtspraak op de voet van de Wet tuchtrechtspraak accountants en dat de tuchtrechtspraak in hoger beroep wordt uitgeoefend door het CBb. Hetzelfde geldt ingevolge artikel 31 van de Wet toezicht accountantsorganisaties voor externe accountants in de zin van die wet. Met de voorgestelde wijzigingen, in combinatie met de in artikel XVI voorgestelde wijzigingen van de Wet tuchtrechtspraak accountants, wordt deze rechtsmacht in tuchtzaken overgeheveld van het CBb naar de ABRvS.

Artikel XVI (Wet tuchtrechtspraak accountants)

Artikel 43 van de Wet tuchtrechtspraak accountants bepaalt dat de tuchtrechtspraak in hoger beroep op grond van die wet wordt uitgeoefend door het CBb. Met de voorgestelde wijzigingen, in combinatie met de in artikel XV voorgestelde wijzigingen van de Wet op het accountantsberoep en de Wet toezicht accountantsorganisaties, wordt deze rechtsmacht in tuchtzaken overgeheveld van het CBb naar de ABRvS. Wat betreft de Wet tuchtrechtspraak accountants heeft dit tevens tot gevolg dat in een aantal bepalingen van die wet (de voorzitter van) de ABRvS moet worden genoemd in plaats van (de president van) het CBb.

Bij de hier voorgestelde wijzigingen is uitgegaan van de tekst van de Wet tuchtrechtspraak accountants zoals die komt te luiden indien het wetsvoorstel Wet opheffing bedrijfslichamen (Kamerstukken 33 910) tot wet is verheven en artikel XV van die wet in werking is getreden.

Artikel XVII (Landbouwkwaliteitswet)

Ingevolge artikel 13f van de Landbouwkwaliteitswet wordt de tuchtrechtspraak in hoger beroep op grond van die wet uitgeoefend door het CBb. Met de voorgestelde wijziging van artikel 13f wordt deze rechtsmacht in tuchtzaken overgeheveld van het CBb naar de ABRvS. Dit heeft tevens tot gevolg dat in enkele andere bepalingen (de voorzitter van) de ABRvS moet worden genoemd in plaats van (de president van) het CBb.

Bij de hier voorgestelde wijzigingen is uitgegaan van de tekst van de Landbouwkwaliteitswet zoals die komt te luiden indien het wetsvoorstel Wet opheffing bedrijfslichamen (Kamerstukken 33 910) tot wet is verheven en artikel XXIV van die wet in werking is getreden.

Artikel XVIII (Wet zeevarenden)

Artikel 55a van de Wet zeevarenden bepaalt dat kapiteins en scheepsofficieren aan tuchtrechtspraak zijn onderworpen en dat de tuchtrechtspraak in hoger beroep wordt uitgeoefend door het CBb. Met de voorgestelde wijziging van artikel 55a wordt deze rechtsmacht in tuchtzaken overgeheveld van het CBb naar de ABRvS. Dit heeft tevens tot gevolg dat in enkele andere bepalingen (de voorzitter van) de ABRvS moet worden genoemd in plaats van (de president van) het CBb.

Artikel XIX (Loodsenwet)

Het loodsentuchtrecht bestaat vanaf de inwerkingtreding van de Loodsenwet in 1988 (artikelen 28 tot en met 44 van de Loodsenwet). De afgelopen 25 jaar zijn er vier tuchtzaken door het tuchtcollege loodsen behandeld. Beroep tegen uitspraken van het tuchtcollege wordt tot op heden ingesteld bij het CBb, overeenkomstig de in artikel 44 van de Loodsenwet genoemde artikelen van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004. In tegenstelling tot andere beroepsgroepen waarvoor een tuchtrecht geldt, wordt er weinig gebruik gemaakt van het loodsentuchtrecht. Om deze reden is de Minister van Infrastructuur en Milieu op dit moment met de Nederlandse loodsenorganisatie in gesprek om te onderzoeken of de wijze waarop het loodsentuchtrecht nu is georganiseerd, nog wel voldoet. Bij gelegenheid van een voor een van de komende jaren voorziene wijziging van de Loodsenwet zal, afhankelijk van de wijze waarop het loodsentuchtrecht zal worden ingericht, zo nodig, worden voorzien in een daarbij passend procesrecht. Net als bij de naar verwachting op 1 januari 2015 in werking tredende Wet opheffing bedrijfslichamen, waarbij de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004 wordt ingetrokken, wordt nu ook hier voor een tijdelijke oplossing gekozen door in artikel 44 van de Loodsenwet te verwijzen naar de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004 zoals deze gold op de dag voorafgaande aan de dag dat deze wet werd ingetrokken. Voor een aantal termen voorzag artikel 44 van de Loodsenwet al in een tekstuele aanpassing ten behoeve van het procesrecht. In het onderhavige wetsvoorstel wordt voor een vergelijkbare constructie gekozen voor zover het de overgang van taken in het kader van de loodsentuchtrechtspraak van het CBb naar de ABRvS betreft.

Artikel XX (Wet toezicht effectenverkeer 1995)

De onderdelen I en J van artikel IV van dit wetsvoorstel voorzien onder meer in de overheveling van artikel 44 van de Wet toezicht effectenverkeer 1995 naar de bijlagen 1 en 2 bij de Awb. Artikel 44 kan derhalve vervallen (zie de toelichting op artikel IV, onderdelen I en J).

Artikel XXI (Wet wegvervoer goederen)

Artikel IV, onderdeel J van dit wetsvoorstel voorziet onder meer in de overheveling van artikel 8.1 van de Wet wegvervoer goederen naar bijlage 2 bij de Awb. Artikel 8.1 kan derhalve vervallen (zie de toelichting op artikel IV, onderdeel J).

Artikel XXII (Wet luchtvaart)

In artikel 8.39a van de Wet luchtvaart wordt op de door de Minister van Infrastructuur en Milieu geheven heffingen voor het landen met een burgerluchtvaartuig op Schiphol de Awr van overeenkomstige toepassing verklaard. Het vierde lid van dat artikel heeft tot doel als bestuursorgaan in cassatieprocedures de Minister van Infrastructuur en Milieu te laten optreden. Abusievelijk is in die bepaling verwezen naar artikel 28a in plaats van naar artikel 28, eerste lid, Awr. In verband met de opnemings van een cassatietitel in de Awb en de daarmee verband houdende wijziging van artikel 28 Awr, ligt het nu echter voor de hand om rechtstreeks te verwijzen naar de nieuwe titel 8.5a van de Awb. Daartoe strekt onderdeel B, waarbij is aangesloten bij de formulering van de in dit wetsvoorstel voorgestelde tekst van artikel 28, eerste lid, Awr. Inhoudelijk verandert er hierdoor niets. Ter wille van de eenduidigheid wordt niet alleen in artikel 8.39a, vierde lid, maar ook in de andere bepalingen van § 8a.3.1 van de Wet luchtvaart “Minister van Verkeer en Waterstaat” vervangen door “Minister van Infrastructuur en Milieu”. Daartoe strekt onderdeel A.

Artikel XXIII (Wet waardering onroerende zaken)

Artikel 30, zesde lid, van de Wet waardering onroerende zaken strekt ertoe in cassatieprocedures inzake WOZ-beschikkingen het college van burgemeester en wethouders als bestuursorgaan te laten

optreden. In verband met de opneming van een cassatietitel in de Awb en de daarmee verband houdende wijziging van artikel 28 Awr wordt de verwijzing naar artikel 28a, eerste lid, Awr vervangen door een rechtstreekse verwijzing naar de nieuwe titel 8.5a Awb. Inhoudelijk verandert er hierdoor niets.

Artikel XXIV (overgangsrecht lopende en nieuwe bestuursrechtelijke zaken i.v.m. opheffing CRvB)

Het eerste en tweede lid van dit artikel bewerkstelligen dat alle lopende bestuursrechtelijke zaken overgaan van de CRvB naar het alsdan bevoegde gerechtshof. Met inachtneming van enkele verbeteringen is voor de redactie aansluiting gezocht bij vergelijkbare bepalingen in de Wet opheffing College van beroep studiefinanciering (Stb. 2000, 284) en de wet van 14 september 2001, Stb. 419, die onder meer voorzag in de vervanging van beroep bij de Tariefcommissie door beroep bij de douanekamer van het gerechtshof te Amsterdam.

Ingevolge de derde volzin van het eerste lid staat tegen uitspraken van het gerechtshof in deze lopende zaken geen beroep in cassatie bij de Hoge Raad open. Het openstellen van cassatieberoep ligt niet voor de hand, omdat in deze zaken, zouden zij nog door de CRvB zijn afgedaan, evenmin cassatieberoep zou openstaan. Cassatieberoep tegen zaken op het terrein van sociale zekerheid, studiefinanciering, pensioenen e.d. zal dus slechts mogelijk zijn bij “nieuwe” zaken, dus waarin na de opheffing van de CRvB beroep of hoger beroep bij het gerechtshof is ingesteld. Ingevolge de vierde volzin wordt uit het oogpunt van efficiënte geschilbeslechting een zaak bij het gerechtshof die het gevolg is van toepassing door de Centrale Raad van Beroep van de zogeheten judiciële lus (art. 8:113 Awb) niet aangemerkt als zo’n nieuwe zaak.

Het derde lid stelt buiten twijfel dat een verzets- of herzieningsprocedure die na de opheffing van de CRvB wordt gevoerd tegen een uitspraak van de CRvB, kan worden gevoerd bij het alsdan bevoegde gerechtshof.

Artikel XXV (overgangsrecht lopende en nieuwe bestuursrechtelijke en tuchtrechtelijke zaken i.v.m. opheffing CBb)

Het eerste en tweede lid van dit artikel bewerkstelligen dat alle lopende bestuursrechtelijke zaken overgaan van het CBb naar de ABRvS. De redactie van deze bepalingen loopt zoveel mogelijk parallel met die van het voorgaande artikel betreffende de overgang van zaken van de CRvB naar de gerechtshoven.

Het derde lid stelt buiten twijfel dat een verzets- of herzieningsprocedure die na de opheffing van het CBb wordt gevoerd tegen een uitspraak van het CBb, kan worden gevoerd bij de ABRvS.

Artikel XXVI (overgang archief en administratie i.v.m. opheffing CRvB)

Ingevolge artikel 4, eerste lid, van de Archiefwet 1995 moet in dit wetsvoorstel een voorziening worden getroffen voor de overdracht van de archieven van de CRvB. Ingevolge artikel 2, eerste lid, van het Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie worden de archiefbescheiden betreffende de op het tijdstip van opheffing van de CRvB nog niet afgedane zaken overgedragen aan de gerechtshoven die deze zaken verder zullen behandelen. Het voorgestelde artikel XXIV, eerste lid, tweede volzin, geeft hieraan nadere invulling. De archiefbescheiden betreffende afgedane zaken zouden ingevolge artikel 3 van het Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie moeten worden overgedragen aan het overheidsorgaan waaraan het grotere deel van de taken van de CRvB wordt toegewezen. In het onderhavige geval kan echter geen orgaan worden aangewezen dat het grotere deel van de taken van het CRvB gaat vervullen. Daarom is om praktische redenen gekozen voor overdracht aan het gerechtshof in het ressort waarin de CRvB is gevestigd en dat tevens de grootste omvang heeft, te weten het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden.

Artikel XXVII (overgang archief en administratie i.v.m. opheffing CBb)

Ingevolge artikel 4, eerste lid, van de Archiefwet 1995 moet in dit wetsvoorstel een voorziening worden getroffen voor de overdracht van de archieven van het CBb. Ingevolge artikel 2, eerste lid, van het Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie worden de archiefbescheiden betreffende de op het tijdstip van opheffing van het CBb nog niet afgedane zaken overgedragen aan de ABRvS, die deze zaken verder zal behandelen. Het voorgestelde artikel XXV, eerste lid, tweede volzin, geeft hieraan nadere invulling. De archiefbescheiden betreffende afgedane zaken moeten ingevolge artikel 3 van het Besluit archiefoverdrachten rijksadministratie worden overgedragen aan het overheidsorgaan waaraan “het grotere deel van de taken” van het CBb wordt toegewezen. Dat is de ABRvS.

Artikel XXVIII (intrekking Beroepswet)

Met de intrekking van de Beroepswet wordt de CRvB opgeheven.

De intrekking van de Beroepswet heeft ook tot gevolg dat het Beroepsreglement, dat zijn grondslag vindt in de Beroepswet, van rechtswege vervalt.

Doordat eveneens de Wet bestuursrecht Rechtspraak bedrijfsorganisatie wordt ingetrokken (zie art. XXVI), vervalt eveneens het op beide wetten gebaseerde Besluit rechtspositie leden met rechtspraak belast en gerechtsauditeurs CRvB en CBb van rechtswege.

Artikel XXIX (intrekking Wet bestuursrecht Rechtspraak bedrijfsorganisatie)

Met de intrekking van de Wet bestuursrecht Rechtspraak bedrijfsorganisatie wordt het CBb opgeheven.

3. OVERZICHTEN OVERHEVELING RECHTSMACHT

3.1 Lijst van bestuursrechtelijke zaken die overgaan van de CRvB naar de gerechtshoven

Beroep tegen besluiten, genomen op grond van een hieronder genoemd voorschrift of anderszins hieronder omschreven:

- Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers
- Garantiewet Burgerlijk Overheidspersoneel Indonesië, voor zover het betreft een besluit op grond van de Algemene oorlogsongevallenregeling
- Liquidatiewet ongevallenwetten: artikel 24, eerste lid
- Tijdelijke vergoedingsregeling psychotherapie na-oorlogse generatie
- Wet buitengewoon pensioen 1940–1945
- Wet buitengewoon pensioen Indisch verzet
- Wet buitengewoon pensioen zeelieden-oorlogsslachtoffers

- Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren: een besluit waarbij een rechterlijk ambtenaar als zodanig of een rechterlijk ambtenaar in opleiding als zodanig, een gewezen rechterlijk ambtenaar of rechterlijk ambtenaar in opleiding als zodanig, hun nagelaten betrekkingen of hun rechtverkrijgenden belanghebbende zijn
- Wet uitkeringen burger-oorlogsslachtoffers 1940–1945
- Wet uitkeringen vervolgingslachtoffers 1940–1945

Hoger beroep tegen uitspraken van de rechtbank of van de voorzieningenrechter omtrent een besluit, genomen op grond van een hieronder genoemd voorschrift of anderszins hieronder omschreven:

- Een besluit waarbij een ambtenaar als bedoeld in artikel 1 van de Ambtenarenwet als zodanig, een militair ambtenaar als bedoeld in artikel 1 van de Militaire Ambtenarenwet 1931 als zodanig, een lid van het personeel van een zelfstandig bestuursorgaan waarop ingevolge artikel 15 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen de ambtelijke rechtspositieregels van overeenkomstige toepassing zijn als zodanig, een dienstplichtige als bedoeld in hoofdstuk 2 van de Kaderwet dienstplicht als zodanig, hun nagelaten betrekkingen of hun rechtverkrijgenden belanghebbende zijn
- Algemene Kinderbijslagwet
- Algemene nabestaandenwet
- Algemene Ouderdomswet
- Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, met uitzondering van een besluit van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport of van het College zorgverzekeringen
- Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer: hoofdstuk IV
- Besluit bovenwettelijke werkloosheidsregeling voor onderwijspersoneel primair onderwijs, voor zover het betreft een besluit van Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, dan wel Onze Minister van Economische Zaken
- Besluit van 20 juni 1984, houdende vaststelling van een algemene maatregel van bestuur regelende de vergoeding van motorrijtuigenbelasting voor oorlogsgetroffenen (Stb. 1984, 364)
- Besluit Werkloosheid onderwijs- en onderzoekpersoneel, voor zover het betreft een besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, dan wel de Minister van Economische Zaken
- Besluit ziekte en arbeidsongeschiktheid voor onderwijspersoneel primair onderwijs, voor zover het betreft een besluit van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, dan wel de Minister van Economische Zaken
- Garantiewet Burgerlijk Overheidspersoneel Indonesië, met uitzondering van een besluit op grond van de Algemene oorlogsongevallenregeling
- Garantiewet militairen K.N.I.L.
- Garantiewet Surinaamse pensioenen
- Kaderwet SZW-subsidies, voor zover het betreft een ministeriële regeling op grond van artikel 9
- Liquidatiewet Ongevallenwetten, met uitzondering van artikel 24, eerste lid
- Noodwet Arbeidsvoorziening
- Noodwet Geneeskundigen
- Samenloopregeling Indonesische pensioenen 1960
- Tijdelijke wet beperking inkomensgevolgen arbeidsongeschiktheidscriteria
- Tijdelijke wet pilot loondispensatie
- Toeslagenwet
- Toeslagregeling pensioenen Suriname en Nederlandse Antillen
- Toeslagwet Indonesische pensioenen 1956
- Uitkeringswet gewezen militairen
- Uitkeringswet tegemoetkoming twee tot vijfjarige dienstdtijd veteranen
- Werkloosheidswet
- Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs
- Wet arbeid en zorg: hoofdstuk 3, afdeling 2
- Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen
- Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen
- Wet educatie en beroepsonderwijs, voor zover het betreft een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 4.1.2 en 4.3.2, voor zover het besluiten van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap betreft
- Wet financiële voorzieningen privatisering ABP
- Wet financiering sociale verzekeringen, voor zover het betreft een besluit van de Sociale verzekeringsbank of het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen

- Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
- Wet inkomensvoorziening oudere werklozen
- Wet investeren in jongeren, met uitzondering van de artikelen 37, 57 en artikel 91, voor zover het besluiten betreft van de voorzitter van gedeputeerde staten
- Wet Invoering en financiering Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen: een besluit van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen op grond van artikel 2.3
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Wet milieubeheer: artikel 15.50
- Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering
- Wet op de expertisecentra, voor zover het betreft een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 33, tweede lid, en 55, voor zover het besluiten van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap betreft
- Wet op de jeugdzorg: de artikelen 5, tweede lid, en 6, vierde lid
- Wet op de Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, voor zover het betreft een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 14, voor zover het besluiten van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap betreft
- Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, voor zover het betreft een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 4.5, voor zover het besluiten van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap betreft
- Wet op het primair onderwijs, voor zover het betreft een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 33, tweede lid, en 52, voor zover het besluiten van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap betreft
- Wet op het voortgezet onderwijs, voor zover het betreft een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in artikel 38a, voor zover het besluiten van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap betreft
- Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen
- Wet overige OCW-subsidies: artikel 19a
- Wet participatiebudget
- Wet pensioenvoorzieningen K.N.I.L.
- Wet privatisering ABP
- Wet rechtspositionele voorzieningen rampbestrijders
- Wet sociale werkvoorziening
- Wet studiefinanciering 2000
- Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
- Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten: artikel 2
- Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten
- Wet terugdringing beroep op de arbeidsongeschiktheidsregelingen
- Wet van 21 december 1951, houdende een onderstandsregeling ingevolge artikel 2 Garantiewet Burgerlijk Overheidspersoneel Indonesië (Stb. 1951, 592)
- Wet van 25 mei 1962, houdende instelling van een Bijstandkorps van burgerlijke rijksambtenaren, dat bestemd is voor dienst in Nederlands-Nieuw-Guinea (Stb. 1962, 196)
- Wet van 16 juli 2001 tot het stellen van nadere regels in verband met de introductie van een toeslagregeling ter compensatie van het gemis aan overhevelingstoelage per 1 januari 2001 ten aanzien van de Toeslagwet Indonesische pensioenen 1956 en enkele andere overzeese pensioenwetten alsmede het actualiseren van die wetten in verband met de inwerkingtreding van de Algemene nabestaandenwet (Stb. 2001, 377)
- Wet verevening pensioenrechten bij scheiding
- Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
- Wet werk en bijstand, met uitzondering van de artikelen 52 en 81 en paragraaf 6.5
- Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
- Wet werk en inkomen kunstenaars, met uitzondering van artikel 14

- Ziektewet
- Zorgverzekeringswet: de artikelen 9b, 9c, 18f, 18g, 69, 70 en 118a, behalve voor zover op grond van artikel 18f, eerste lid, in samenhang met artikel 18d of 18e, een besluit is genomen over de verschuldigheid van de bestuursrechtelijke premie of de hoogte daarvan
- de reglementen van de Stichting Maror-gelden Overheid, de Stichting Joods Humanitair Fonds, de Stichting Rechtsherstel Sinti en Roma en de Stichting Het Gebaar

3.2 Lijst van bestuursrechtelijke zaken die overgaan van het CBb naar de ABRvS

Beroepen tegen besluiten op grond van een hieronder genoemd voorschrift of anderszins hieronder omschreven:

- Een besluit van een bij of krachtens de Wet op de bedrijfsorganisatie ingesteld bestuursorgaan of van de Kamer van Koophandel, genoemd in artikel 2 van de Wet op de Kamer van Koophandel, met uitzondering van:
 - a. een besluit op grond van de Wet openbaarheid van bestuur
 - b. een besluit ten aanzien van een ambtenaar als bedoeld in artikel 1 van de Ambtenarenwet als zodanig, zijn nagelaten betrekkingen of zijn rechtverkrigenden
- Algemene douanewet: een beschikking ter zake van landbouwrestituties
- Algemene wet bestuursrecht: artikel 5:32, voor zover het betreft een besluit dat betrekking heeft op de handhaving van het bepaalde bij of krachtens de Winkeltijdenwet
- Bankwet 1998: artikel 12, vierde lid, voor zover het een schorsing of ontheffing van een directeur betreft
- Boswet: afdeling II
- Burgerlijk Wetboek, Boek 2, voor zover het besluit is bekendgemaakt voor 1 juli 2011:
 - a. artikel 64, derde lid, tweede volzin, voor zover het betreft een weigering om de in de eerste volzin bedoelde termijn te verlengen
 - b. de artikelen 68, tweede lid, en 125, tweede lid, voor zover het betreft een weigering van een verklaring
 - c. artikel 156, voor zover het betreft:
 - 1. een weigering, wijziging of intrekking van een ontheffing
 - 2. een besluit tot verlening van de ontheffing voor zover daaraan voorschriften zijn verbonden dan wel daarbij beperkingen zijn opgelegd
 - d. artikel 175, derde lid, tweede volzin, voor zover het betreft een afwijzing van een verzoek
 - e. de artikelen 179, tweede lid, en 235, tweede lid, voor zover het betreft een weigering van een verklaring
 - f. artikel 266, voor zover het betreft:
 - 1. een besluit tot weigering, wijziging of intrekking van de ontheffing
 - 2. een besluit tot verlening van de ontheffing voor zover daaraan voorschriften zijn verbonden dan wel daarbij beperkingen zijn opgelegd
- Elektriciteitswet 1998, met inbegrip van een besluit van de Autoriteit Consument en Markt, genomen op grond van de artikelen 36, 37, 41, 41c, 55, 56, tweede lid, en 57, derde en vierde lid, dat kan worden aangemerkt als algemeen verbindend voorschrift als bedoeld in artikel 8:3, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht en met uitzondering van een besluit op grond van de artikelen 9b, vierde lid, 9c, derde lid, 9d, tweede en derde lid, 9e, vijfde lid, 9f, zesde lid, 20a, derde lid, 20b, derde lid, 20c, tweede en derde lid, 77h en 77i
- Gaswet, met inbegrip van een besluit van de Autoriteit Consument en Markt, genomen op grond van de artikelen 12f, 12g, 23, 24, tweede lid, 25, derde en vierde lid, 81, 81c en 82, dat kan worden aangemerkt als algemeen verbindend voorschrift als bedoeld in artikel 8:3, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht en met uitzondering van een besluit op grond van de artikelen 16, 39b, derde lid, 39c, derde lid, 39d, tweede en derde lid, 60ac en 60ad

- Gemeentewet: artikel 125, voor zover het betreft een besluit dat betrekking heeft op de handhaving van het bepaalde bij of krachtens de Winkeltijdenwet
- Gezondheids- en welzijnswet voor dieren, met uitzondering van artikel 120b, eerste lid
- Hamsterwet
- Kaderwet EZ-subsidies
- Landbouwkwaliteitswet
- Landbouwwet: de artikelen 13, 15, 17 tot en met 22 en 26
- Loodsenwet: de artikelen 21, derde lid, 27b, vierde lid, 27d, 27e, 27f, 27h en 27l
- Marktverordening voor het wegvervoer
- Meststoffenwet, met uitzondering van artikel 51
- Metrologiewet
- Noodwet voedselvoorziening: de artikelen 6 tot en met 10 en 29, behoudens in geval van toepassing van artikel 18
- Plantenziektenwet
- Postwet 2009: hoofdstuk 3A en artikel 58
- Prijzen noodwet
- Prijzenwet
- Scheepvaartverkeerswet: de artikelen 14a, tweede lid, eerste volzin, en 15ba, eerste lid
- Spoorwegwet: artikel 71, derde lid
- Telecommunicatiewet, voor zover het betreft een besluit van de Autoriteit Consument en Markt, genomen op grond van:
 - a. hoofdstuk 6, tenzij beroep kon worden ingesteld voor de inwerkingtreding van de Wet implementatie Europees regelgevingskader voor de elektronische communicatiesector 2002
 - b. de hoofdstukken 6A, 6B en 12
 - c. hoofdstuk 15, met uitzondering van de artikelen 15.2, 15.2a en 15.4
- Uitvoeringswet verordening Europese coöperatieve vennootschap: het verzet, bedoeld in de artikelen 6, eerste lid, en 9
- Uitvoeringswet verordening Europese vennootschap: het verzet, bedoeld in de artikelen 5, eerste lid, en 7
- Verordening (EG) nr. 1435/2003 van de Raad van 22 juli 2003 betreffende het statuut voor een Europese Coöperatieve Vennootschap (SCE) (PbEU 2003, L 207): artikel 7, veertiende lid, tweede alinea
- Verordening (EG) nr. 2157/2001 van de Raad van 8 oktober 2001 betreffende het statuut van de Europese vennootschap (SE) (PbEG 2001, L 294): artikel 8, veertiende lid, tweede alinea
- Waarborgwet 1986
- Warmtewet, met inbegrip van een op grond van artikel 5, eerste lid, genomen besluit tot vaststelling van een maximumprijs, en met uitzondering van artikel 18
- Wedervergeldingswet zeescheepvaart:
 - a. een verlening of weigering van een vergunning of een ontheffing
 - b. een intrekking van een vergunning of een ontheffing krachtens artikel 7
 - c. een oplegging van een heffing
- Wet capaciteitsbeheersing binnenvaartvloot
- Wet dieren, met uitzondering van een besluit op grond van artikel 8.7
- Wet geneesmiddelenprijzen, met uitzondering van artikel 11 en met inbegrip van een besluit tot vaststelling van een maximumprijs
- Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, met uitzondering van de artikelen 90 en 108
- Wet implementatie EU-richtlijnen energie-efficiëntie, met uitzondering van de artikelen 21 en 22
- Wet inkomstenbelasting 2001:
 - a. de artikelen 3.37, eerste lid, en 3.42, eerste lid, voor zover het betreft een besluit van de Minister van Economische Zaken, en

b. artikel 3.52a, eerste, tweede en elfde lid, voor zover het betreft een besluit van de Minister van Economische Zaken, met uitzondering van een boetebesluit als bedoeld in het elfde lid en een daarmee samenhangende correctie-RDA-beschikking als bedoeld in het tweede lid

- Wet luchtvaart: de artikelen 8.25ea, vierde lid, 8.25f, tweede, vierde en vijfde lid, en 8.25g, eerste lid
- Wet marktordening gezondheidszorg, met uitzondering van beschikkingen van de Nederlandse Zorgautoriteit als bedoeld in paragraaf 4 van hoofdstuk 6
- Wet medewerking verdedigingsvoorbereiding
- Wet nationaliteit zeeschepen in rompbefrachtiging
- Wet op de architectentitel, met inbegrip van een besluit inzake een aanwijzing als bedoeld in de artikelen 9, eerste lid, onderdeel j, 10, eerste lid, onderdeel f, 11, eerste lid, onderdeel f, en 12, eerste lid, onderdeel f, dat kan worden aangemerkt als algemeen verbindend voorschrift als bedoeld in artikel 8:3, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, tenzij het betreft een besluit als bedoeld in artikel 8:4, derde lid, onderdeel b, van de Algemene wet bestuursrecht
- Wet op het accountantsberoep
- Wet op het financieel toezicht:

a. artikel 1:26, eerste en tweede lid, hoofdstuk 5.1 en de artikelen 5:77, eerste lid, en 5:81, derde lid

b. een besluit ter zake van het ingevolge artikel 5:76, tweede lid, of 5:80b, vijfde lid, bepaalde, met uitzondering van een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete als bedoeld in artikel 1:80

Wet personenvervoer 2000, met uitzondering van de artikelen 56, eerste lid, 59, eerste lid, 94, eerste lid, en 96, eerste lid

- Wet privatisering FVP
- Wet toezicht effectenverkeer 1995: besluiten ter zake van de regels, gesteld bij of krachtens de artikelen 3 tot en met 4 of Hoofdstuk IIA, met uitzondering van besluiten tot het opleggen van een bestuurlijke boete als bedoeld in artikel 48c
- Wet uitvoering Internationaal Energieprogramma
- Wet verbod pelsdierhouderij
- Wet van 22 juni 1994 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, het Wetboek van Koophandel en de Wet nationaliteit zeeschepen in rompbefrachtiging (wijziging voorwaarden nationaliteitsverlening en registratie zeeschepen) (Stb. 1994, 507): een verklaring als bedoeld in artikel V, eerste lid
- Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen: een besluit genomen door een van de in artikel 30, eerste lid, genoemde bestuursorganen, tenzij toepassing of mede toepassing is gegeven aan artikel 26
- Wet vervoer over zee
- Wet voorraadvorming aardolieproducten 2012, met uitzondering van artikel 26 en met inbegrip van een besluit van de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie dat is genomen op grond van een bilateraal akkoord en betrekking heeft op het niet in Nederland aanhouden van een wettelijke voorraad
- Wet wegvervoer goederen, met uitzondering van een beschikking van de Stichting Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie inhoudende het verlies van de betrouwbaarheid als bedoeld in artikel 2.8a, derde en vierde lid, indien de ingevolge artikel 2.8a, vijfde lid, vereiste toestemming van de Minister van Infrastructuur en Milieu ontbreekt
- Wetboek van Koophandel: artikel 311a
- Winkeltijdenwet
- Zaaizaad- en plantgoedwet 2005
- Zorgverzekeringswet: artikel 122a
- Zorgverzekeringswet, voor zover het betreft beschikkingen van de Nederlandse Zorgautoriteit, bedoeld in artikel 66d
- de beroepsverordening voor het wegvervoer of de marktverordening voor het wegvervoer, bedoeld in artikel 1:1 van de Wet wegvervoer goederen

Hoger beroep tegen uitspraken van de rechtbank of van de voorzieningenrechter omtrent een besluit, genomen op grond van een hieronder genoemd voorschrift of anderszins hieronder omschreven:

- Aanbestedingswet 2012, artikel 4.21
- Aanbestedingswet op defensie- en veiligheidsgebied, artikel 3.8
- Bankwet 1998: artikel 9c, eerste en tweede lid
- Burgerlijk Wetboek: de artikelen 63d, tweede lid, 156 en 266 van Boek 2
- Elektriciteitswet 1998: de artikelen 77h en 77i
- Gaswet: de artikelen 16, 60ac en 60ad
- Gezondheids- en welzijnswet voor dieren: artikel 120b, eerste lid
- Instellingswet Autoriteit Consument en Markt
- Invoerings- en aanpassingswet Pensioenwet
- Loodsenwet, met uitzondering van de artikelen 21, derde lid, 27b, vierde lid, 27d, 27e, 27f, 27h en 27l
- Mededingingswet
- Meststoffenwet: artikel 51
- Muntwet 2002: artikel 11, eerste en tweede lid
- Overgangswet elektriciteitsproductiesector
- Pensioenwet
- Postwet 2009, met uitzondering van hoofdstuk 3A en artikel 58
- Spoorwegwet, met uitzondering van de artikelen 19, 21 en 71, derde lid
- Tabakswet
- Telecommunicatiewet, met uitzondering van:
 - a. artikel 3.4, eerste lid, onderdeel b, voor zover het betreft een aanwijzing
 - b. de artikelen 3.10 en 18.9, eerste en tweede lid
 - c. alsmede, voor zover het betreft een besluit van de Autoriteit Consument en Markt:
 - 1. hoofdstuk 6, tenzij beroep kon worden ingesteld voor de inwerkingtreding van de Wet implementatie Europees regelgevingskader voor de elektronische communicatiesector 2002
 - 2. de hoofdstukken 6A, 6B, en 12
 - 3. hoofdstuk 15, met uitzondering van de artikelen 15.2, 15.2a en 15.4
- Warenwet
- Warmtewet: artikel 18
- Wet aanwijzing nationale accreditatie-instantie: hoofdstuk 3
- Wet bekostiging financieel toezicht
- Wet bestuurlijke boete meldingsplichten door ministers verstrekte subsidies, voor zover de boete is opgelegd ter zake van het niet voldoen aan een bijzondere meldingsplicht die is verbonden aan een krachtens de Kaderwet EZ-subsidies verstrekte subsidie
- Wet dieren: artikel 8.7
- Wet financiële betrekkingen buitenland 1994
- Wet geneesmiddelenprijzen: artikel 11
- Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden: artikel 90
- Wet handhaving consumentenbescherming
- Wet implementatie EU-richtlijnen energie-efficiëntie: de artikelen 21 en 22
- Wet inkomstenbelasting 2001: een boetebesluit als bedoeld in artikel 3.52a, elfde lid, en een daarmee samenhangende correctie-RDA-beschikking als bedoeld in het tweede lid van dit artikel
- Wet inzake de geldtransactiekantoren, voor zover die wet nog van toepassing is op grond van artikel IX van de Wijzigingswet financiële markten 2012
- Wet luchtvaart: artikel 11.24
- Wet marktordening gezondheidszorg, voor zover het betreft een besluit van de Nederlandse Zorgautoriteit als bedoeld in hoofdstuk 6, paragraaf 4

- Wet op het financieel toezicht, met uitzondering van:
 - a. hoofdstuk 5.1 en de artikelen 5:77, eerste lid, en 5:81, derde lid
 - b. een besluit ter zake van het ingevolge artikel 5:76, tweede lid, of 5:80b, vijfde lid, bepaalde, met uitzondering van een besluit tot het opleggen van een bestuurlijke boete als bedoeld in artikel 1:80
 - c. de artikelen 6:1 en 6:2
- Wet op het notarisambt, voor zover het de toepassing of overeenkomstige toepassing van de Wet verplichte beroepspensioenregeling betreft op grond van artikel 113c
- Wet personenvervoer 2000: de artikelen 56, eerste lid, 59, eerste lid, 94, eerste lid, en 96, eerste lid
- Wet privatisering APB, voor zover het de overeenkomstige toepassing van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 betreft op grond van artikel 21, vierde lid
- Wet schadefonds olietankschepen
- Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme
- Wet toezicht accountantsorganisaties
- Wet toezicht financiële verslaggeving
- Wet toezicht trustkantoren
- Wet van 12 juli 2012 tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en van de Gaswet (implementatie van richtlijnen en verordeningen op het gebied van elektriciteit en gas) (Stb. 2012, 334): artikel XX
- Wet van 23 november 2006 tot wijziging van de Elektriciteitswet 1998 en van de Gaswet in verband met nadere regels omtrent een onafhankelijk netbeheer (Stb. 2006, 614)
- Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen: een besluit genomen door een van de in artikel 30, eerste lid, genoemde bestuursorganen, waarin toepassing of mede toepassing is gegeven aan artikel 26
- Wet verplichte beroepspensioenregeling
- Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000

3.3 Lijst van tuchtrechtelijke zaken die overgaan van het CBb naar de ABRvS

Hoger beroep in tuchtzaken als bedoeld in:

- artikel 43 van de Wet tuchtrechtspraak accountants;
- artikel 42 van de Wet op het accountantsberoep;
- artikel 31 van de Wet toezicht accountantsorganisaties;
- artikel 13f van de Landbouwkwaliteitswet;
- artikel 55a van de Wet zeevarenden;
- artikel 44 van de Loodsenwet.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

De Minister van Veiligheid en Justitie,